

Міністерство освіти і науки України
ОДЕСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ ТЕХНОЛОГІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

ННІ – Навчально-науковий інститут економіки, управління і бізнесу
ім. Г.Е.Вейнштейна

Кафедра – Фінансів, обліку та аудиту

Ступінь вищої освіти – перший (бакалавр)

Спеціальність – 071 «Облік і оподаткування»

Освітня програма – «Облік і аудит»

КВАЛІФІКАЦІЙНА РОБОТА БАКАЛАВРА

на тему: «Облік грошових коштів та аналіз грошових потоків
АТ КБ «ПриватБанк», відділення «Одеське №56»

ШИФР КРБ.ФОтаА.1.579-03.4.3

Здобувачки: _____ **Галюк В.О.**

Керівник: _____ **доц. Васьковська К.О.**

Кваліфікаційна робота допускається до захисту

Рішення кафедри від «4» червня 2026 р., протокол № 14.

Завідувач кафедри фінансів, обліку
та аудиту

_____ **Наталія КУПРІНА**

Одеса – 2026 рік

ОДЕСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ ТЕХНОЛОГІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

ННІ – Навчально-науковий інститут економіки, управління
і бізнесу ім. Г.Е.Вейнштейна

Кафедра – Фінансів, обліку та аудиту

Ступінь вищої освіти – перший (бакалавр)

Спеціальність – 071 «Облік і оподаткування»

Освітня програма – «Облік і аудит»

ЗАТВЕРДЖУЮ

Зав. кафедри фінансів, обліку та аудиту

«___» _____ 2025 р.

ЗАВДАННЯ

НА КВАЛІФІКАЦІЙНУ РОБОТУ ЗДОБУВАЧКИ

Галюк Вікторії Олександрівни

-
1. Тема роботи: *«Облік грошових коштів та аналіз грошових потоків АТ КБ «ПриватБанк», відділення «Одеське №56»*

Затверджена наказом ОНТУ від 24 жовтня 2025 р. наказ № 579-03

2. Термін здачі здобувачем закінченої роботи **4 червня 2026 р.**
3. Вихідні дані до роботи: *Звітні дані про діяльність підприємства за три роки.*

-
4. Перелік питань, які потрібно розробити: *Сутність, значення та законодавча база обліку грошових коштів та грошових потоків. Техніко-економічна характеристика установи та аналіз грошових потоків за три роки на ньому. Організація бухгалтерського обліку грошових коштів та грошових потоків у банку. Висновки та пропозиції.*

-
5. Перелік графічного матеріалу (з точним зазначенням обов'язкових креслень) *таблиць – 6, рисунків – 2.*

6. Консультанти по роботі, із зазначенням розділів роботи, що стосуються їх:

Розділ	Консультант (вчене звання, П.І. п-Б)	Підпис, дата	
		Завдання видав	Завдання прийняв

7. Дата видачі завдання **2 лютого 2026 р.**

Керівник _____ Васьковська К.О.

Завдання прийняв до виконання _____ Галюк В.О.

КАЛЕНДАРНИЙ ПЛАН

Назва етапів кваліфікаційної роботи	Термін виконання етапів роботи	Примітка
1. <i>Розробка теоретичного розділу кваліфікаційної роботи</i>	02.02.26 - 10.03.26	
2. <i>Техніко-економічна характеристика підприємства та економічний аналіз за напрямом кваліфікаційної роботи за два роки</i>	11.03.26 - 11.04.26	
3. <i>Організація бухгалтерського обліку на підприємстві та обліку за напрямом кваліфікаційної роботи на ньому</i>	12.04.26 - 25.05.26	
4. <i>Оформлення кваліфікаційної роботи</i>	26.05.26 - 04.06.26	

Здобувачка вищої освіти _____ Галюк В.О.

Керівник роботи _____ Васьковська К.О.

Несу відповідальність за ідентичність електронного та друкованого варіантів кваліфікаційної роботи, даю згоду на обробку персональних даних та не заперечую проти розміщення кваліфікаційної роботи на офіційних web-ресурсах ОНТУ.

Підтверджую, що в кваліфікаційній роботі відсутні порушення норм академічної доброчесності.

Здобувачка вищої освіти Галюк В.О. _____

АНОТАЦІЯ

кваліфікаційної роботи на тему:

Облік грошових коштів та аналіз грошових потоків

АТ КБ «ПриватБанк», відділення «Одеське №56

Банківська система України функціонує в умовах безпрецедентних макроекономічних викликів, воєнного стану, інфляційних коливань та волатильності валютного ринку. За таких обставин стабільність і життєздатність будь-якої фінансової установи безпосередньо залежать від ефективності управління її найліквіднішими активами — грошовими коштами та їхніми потоками.

Кваліфікаційна робота складається з трьох розділів.

У першому розділі розглядаються теоретичні основи обліку грошових коштів та аналізу грошових потоків, економічна сутність, класифікація, нормативно-правове регулювання обліку грошових коштів у банківських установах та методика аналізу грошових потоків підприємства.

У другому розділі надана техніко-економічна характеристика АТ КБ «ПриватБанк», проведено аналіз фінансово-економічних показників діяльності банку та аналіз грошових потоків АТ КБ «ПриватБанк».

У третьому розділі наведено організацію обліку грошових коштів, особливості обліку грошових потоків АТ КБ «ПриватБанк» та напрями вдосконалення обліку та управління грошовими потоками.

У завершальній частині кваліфікаційної роботи бакалавра сформульовані висновки щодо обліку грошових коштів та аналізу грошових потоків АТ КБ «ПриватБанк».

Кваліфікаційна робота містить:

текстової частини	— 64 с.
таблиць	— 6;
рисунків	— 2;
додатків	— 1.

ЗМІСТ

	с.
ВСТУП.....	5
1. ТЕОРЕТИЧНІ ОСНОВИ ОБЛІКУ ГРОШОВИХ КОШТІВ ТА АНАЛІЗУ ГРОШОВИХ ПОТОКІВ.....	8
1.1. Економічна сутність грошових коштів та грошових потоків підприємства.....	8
1.2. Нормативно-правове регулювання обліку грошових коштів у банківських установах.....	16
1.3. Методика аналізу грошових потоків підприємства.....	23
2. ФІНАНСОВО-ЕКОНОМІЧНИЙ АНАЛІЗ ДІЯЛЬНОСТІ АТ КБ «ПРИВАТБАНК».....	28
2.1. Загальна характеристика діяльності АТ КБ «ПриватБанк».....	28
2.2. Аналіз фінансово-економічних показників діяльності банку.....	33
2.3. Аналіз грошових потоків АТ КБ «ПриватБанк».....	38
3. ОРГАНІЗАЦІЯ ОБЛІКУ ГРОШОВИХ КОШТІВ ТА УДОСКОНАЛЕННЯ ОБЛІКУ ГРОШОВИХ ПОТОКІВ В АТ КБ «ПриватБанк», відділення «Одеське №56».....	46
3.1. Організація бухгалтерського обліку грошових коштів у АТ КБ «ПриватБанк», відділення «Одеське №56».....	46
3.2. Особливості обліку грошових потоків у банку	51
3.3. Напрями вдосконалення обліку та управління грошовими потокami.....	55
ВИСНОВКИ ТА ПРОПОЗИЦІЇ.....	61
СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ.....	65
ДОДАТКИ.....	73

ВСТУП

Актуальність теми. Сучасна фінансова система України функціонує в умовах безпрецедентних викликів, зумовлених повномасштабним збройним вторгненням, глибокою структурною трансформацією економіки та необхідністю забезпечення безперервності банківського обслуговування населення і бізнесу в умовах воєнного стану. В цьому контексті особливого значення набуває якісна організація обліку грошових коштів та ефективне управління грошовими потоками банківських установ як ключових елементів фінансової системи.

Актуальність теми дослідження зумовлена тим, що грошові кошти є найбільш ліквідним видом активів і становлять основу платоспроможності будь-якої установи, а особливо – банківської. Від повноти, своєчасності та достовірності відображення операцій з грошовими коштами в бухгалтерському обліку залежить якість фінансової звітності, яка є підставою для прийняття управлінських рішень. Водночас аналіз грошових потоків дозволяє виявити реальний фінансовий стан установи, ступінь її ліквідності та спроможність виконувати зобов'язання перед вкладниками і контрагентами.

АТ КБ «ПриватБанк» є найбільшим роздрібним банком України: обслуговує понад 20 млн клієнтів, контролює близько третини всіх депозитів фізичних осіб у країні та забезпечує значну частку безготівкових платежів через мобільний додаток «Приват24». Дослідження організації обліку грошових коштів та аналізу грошових потоків на прикладі цієї установи дозволяє не лише оцінити стан системи обліку в конкретному банку, але й виявити загальні тенденції та проблеми, характерні для банківської системи України в цілому.

Теоретичну та методологічну основу дослідження складають праці вітчизняних науковців: Мулик Т. О., Степаненко О. І., Туровської А. С., Тітаренко А. Д., Щепіної Т. Г., Бойка Н. В., Турпак Т. Г., Назаренко Я. Я., Стецюк П. А., Панасюк О. В., та Мазанович І. С. та ін.; а також нормативно-

правові документи: Закон України «Про банки і банківську діяльність», Закон України «Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні», постанови НБУ, міжнародні стандарти фінансової звітності IAS 7, IFRS 7, IFRS 9, а також офіційна фінансова звітність АТ КБ «ПриватБанк» за 2022-2024 роки.

Мета кваліфікаційної роботи бакалавра полягає у вивченні теоретичних основ та практики організації обліку грошових коштів, проведення аналізу грошових потоків АТ КБ «ПриватБанк» за 2022-2024 роки та розробка обґрунтованих пропозицій щодо вдосконалення обліку і управління грошовими потоками.

Для досягнення мети поставлено такі завдання:

- дослідити економічну сутність грошових коштів та грошових потоків як об'єктів обліку та аналізу;
- вивчити нормативно-правове регулювання обліку грошових коштів у банківських установах України;
- розкрити методику аналізу грошових потоків підприємства;
- надати загальну характеристику діяльності АТ КБ «ПриватБанк»;
- провести аналіз фінансово-економічних показників діяльності банку за 2022-2024 роки;
- здійснити аналіз грошових потоків АТ КБ «ПриватБанк» за досліджуваний період;
- охарактеризувати організацію бухгалтерського обліку грошових коштів у банку;
- розкрити особливості обліку грошових потоків у банківській установі;
- розробити напрями вдосконалення обліку та управління грошовими потоками АТ КБ «ПриватБанк».

Предметом дослідження є теоретичні, методичні та практичні аспекти організації бухгалтерського обліку грошових коштів і аналізу грошових потоків банківської установи.

Об'єктом дослідження є система обліку та процеси формування грошових потоків АТ КБ «ПриватБанк».

Методи дослідження. У роботі використано: загальнонаукові методи – аналіз, синтез, дедукція, індукція, абстрагування (для дослідження теоретичних засад); спеціальні методи – горизонтальний та вертикальний аналіз, коефіцієнтний аналіз (для оцінки фінансових показників і грошових потоків); порівняльний метод (для зіставлення показників у динаміці); табличний та графічний методи (для наочного представлення результатів аналізу).

Інформаційна база дослідження включає: Закони України, постанови НБУ, міжнародні стандарти фінансової звітності, річні фінансові звіти АТ КБ «ПриватБанк» за 2022-2024 роки, звіти про фінансову стабільність НБУ, наукові статті у фахових виданнях.

Основні теоретичні та практичні результати дослідження доповідалися, отримали позитивну оцінку та були апробовані на науковому колоквиумі «Дослідження сучасних аспектів та інструментів: фінансів, банкінгу, фінансового обліку, аналізу та аудиту в системі управління діяльністю суб'єктів національної економіки», 17.04.2026 р. в рамках дослідження наукової школи «Забезпечення конкурентоспроможності та ефективності функціонування національної економіки та її суб'єктів» кафедри фінансів, обліку та аудиту ОНТУ (Додаток А).

Кваліфікаційна робота складається зі вступу, трьох розділів, висновків, списку використаних джерел та додатків. В даній кваліфікаційній роботі розглянуті питання грошових коштів та аналіз грошових потоків на прикладі АТ КБ «ПриватБанк».

1. ТЕОРЕТИЧНІ ОСНОВИ ОБЛІКУ ГРОШОВИХ КОШТІВ ТА АНАЛІЗУ ГРОШОВИХ ПОТОКІВ

1.1. Економічна сутність грошових коштів та грошових потоків підприємства

Грошові кошти є фундаментальним елементом будь-якої економічної системи, виступаючи одночасно і засобом обігу, і вимірювальним інструментом, і найліквіднішим активом суб'єкта господарювання. Дослідження економічної сутності грошових коштів та грошових потоків набуває особливого значення в умовах сучасної банківської діяльності, де організація грошового обігу і якість управління потоками коштів безпосередньо визначають стабільність фінансової системи та рівень довіри клієнтів.

У науковій літературі існують різні підходи до визначення поняття «грошові кошти».

Відповідно до Національного положення (стандарту) бухгалтерського обліку 1 «Загальні вимоги до фінансової звітності», грошові кошти (гроші) – це готівка, кошти на рахунках у банках та депозити до запитання [31]. Ця дефініція є лаконічною і зосереджена на формальних ознаках – місці зберігання та ступені доступності коштів. Водночас вона чітко розмежовує грошові кошти та їх еквіваленти.

Дмитренко А. І. та Шаповалова А. П. зазначають, що грошові кошти є найліквіднішими активами підприємства, що можуть бути у формі готівки, коштів на рахунках у банку, депозитів до запитання [8]. Ці автори акцентують увагу на абсолютній ліквідності грошей, їх здатності безумовно і негайно використовуватись для здійснення платежів і розрахунків.

Варченко О. М. та Дем'яненко С. І. розглядають грошові кошти як основний вид активів підприємства з погляду забезпечення його поточного функціонування та стратегічного розвитку. Дослідники зазначають, що саме

гроші є базисом не лише поточного функціонування, а й стратегічного розвитку підприємства в умовах нестійкої динаміки глобальної економіки [5]. Таке трактування значно розширює традиційне розуміння грошових коштів, виводячи їх із суто технічного контексту до стратегічного рівня управління.

У міжнародній практиці облікове трактування грошових коштів закріплено в МСБО 7 «Звіт про рух грошових коштів» [25]. Відповідно до цього стандарту, грошові кошти включають: готівку в касі; депозити до запитання. Важливим є те, що стандарт обмежує поняття «еквіваленти грошових коштів» короткостроковими, високоліквідними інвестиціями, що легко конвертуються у певні суми коштів та підлягають незначному ризику зміни вартості, як правило, зі строком погашення до трьох місяців [25].

Систематизація нормативно-правових підходів та наукових поглядів дозволяє констатувати, що дефініція «грошові кошти» має багаторівневу структуру. З одного боку, в обліковому контексті вона обмежена жорсткими критеріями абсолютної ліквідності, мінімального ризику зміни вартості та миттєвої доступності. З іншого боку, в системі фінансового менеджменту гроші виступають стратегічним ресурсом забезпечення життєздатності бізнесу.

На нашу думку, грошові кошти підприємства слід розглядати не просто як статичний обліковий об'єкт чи засіб платежу, а як динамічний імператив фінансової стійкості. Авторське бачення сутності цієї категорії полягає в тому, що грошові кошти – це інтегральний високоліквідний ресурс підприємства, який поєднує в собі функцію забезпечення поточної платоспроможності та роль стратегічного буфера проти екзогенних шоків глобальної економіки. При цьому ключовою умовою ефективного управління цим активом є дотримання чіткої межі між власне грошима (як інструментом негайного розрахунку) та їх еквівалентами (як інструментом короткострокового збереження вартості із мінімальним ризиком), що є базисом для формування достовірної інформаційної бази в системі як національного, так і міжнародного обліку.

Класифікація грошових коштів є важливим теоретичним інструментом для організації ефективного обліку та управління.

За формою існування грошові кошти поділяються на готівкові та безготівкові. Готівкові кошти перебувають у касах підприємств та банків і обертаються у формі банкнот і монет. Безготівкові кошти знаходяться на рахунках у банках і переміщуються за допомогою платіжних документів. У сучасних умовах цифровізації фінансових послуг і розвитку електронних платіжних систем безготівкові розрахунки набувають все більшого поширення. [44]

За валютою грошові кошти поділяють на кошти в національній валюті (гривні) та іноземній валюті. [37, 40]

Поряд із поняттям «грошові кошти» в науковій літературі та нормативних документах широко використовується термін «грошові потоки».

Стецюк П. А. та Грибик І. І. визначають грошові потоки підприємства як пересування грошових активів у часі, що представляє систему розподілу надходжень та витрат грошових коштів та їх еквівалентів, які виникають внаслідок економічної діяльності підприємства [58]. Це визначення підкреслює динамічний характер грошових потоків на відміну від статичних залишків.

У широкому розумінні грошовий потік – це сукупність розподілених у часі надходжень (вхідних потоків) та видатків (вихідних потоків) грошових коштів та їх еквівалентів. Різниця між вхідними та вихідними потоками утворює чистий грошовий потік, знак якого (+/-) свідчить про надлишок або дефіцит грошових ресурсів за відповідний період. Гнатишин Л. Б. та Прокопишин О. С. зазначають, що грошові потоки господарюючого суб'єкта займають ключове місце в системі менеджменту, а їх оптимізація має бути спрямована на підвищення ефективності використання ресурсів та розвиток підприємства [7].

Аналіз наукових підходів до сутності досліджуваної категорії дає підстави стверджувати, що «грошовий потік» є значно ширшим та

динамічнішим поняттям, ніж «грошові кошти». Якщо останні відображають статичний стан ліквідних активів на певну дату, то грошовий потік характеризує безперервний процес їхнього руху, трансформації та розподілу в часі під впливом операційних, інвестиційних та фінансових управлінських рішень.

На нашу думку, грошові потоки підприємства доцільно трактувати не лише як сукупність вхідних та вихідних трансакцій або математичну різницю між ними. Ми вважаємо, що грошовий потік – це динамічна крос-функціональна система циркуляції капіталу підприємства, яка трансформує ресурсний потенціал у реальні фінансові результати та виступає головним індикатором фінансового здоров'я і ринкової вартості суб'єкта господарювання.

Відповідно до МСБО 7, грошові потоки класифікуються за трьома видами діяльності: операційною, інвестиційною та фінансовою [25]. Така класифікація має принципове значення для аналізу, оскільки дозволяє зрозуміти, яка саме діяльність генерує або поглинає грошові ресурси.

Операційна діяльність охоплює основні напрями отримання доходів та витрати, пов'язані з ними. Для банківських установ до операційної діяльності відносять: отримання та виплату процентів і комісій, операції з кредитами клієнтам, операції з короткостроковими цінними паперами, утримання персоналу та адміністративні витрати.

Інвестиційна діяльність включає операції з придбання та реалізації довгострокових активів і фінансових інвестицій, що не відносяться до еквівалентів грошових коштів. Для банку це передусім операції з довгостроковими цінними паперами, вкладення в основні засоби та нематеріальні активи.

Фінансова діяльність охоплює операції зі зміни розміру та складу власного та залученого капіталу. Для банку це насамперед операції із залучення та погашення міжбанківських кредитів, операції з депозитами клієнтів у частині довгострокових зобов'язань, виплата дивідендів. [25]

Класифікація грошових потоків може здійснюватися також за іншими ознаками наведеними на рис 1.1. [28]

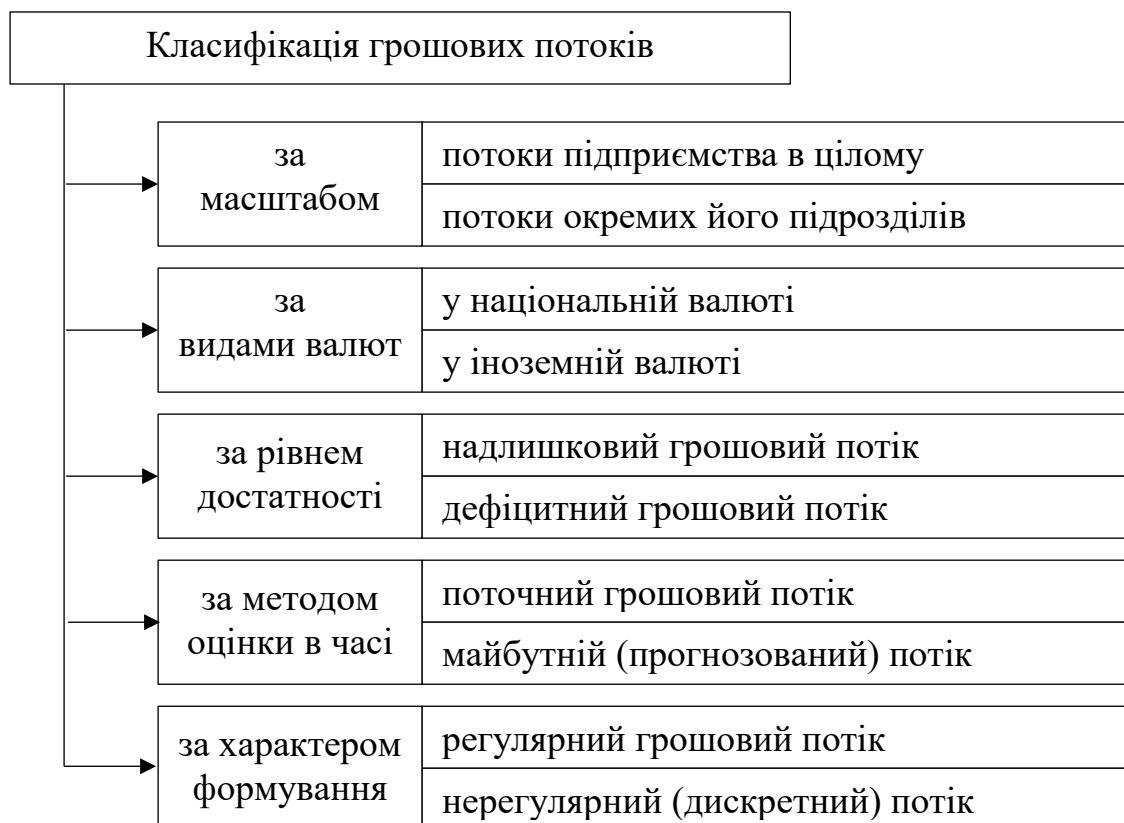

Рис. 1.1. Класифікація грошових потоків [28]

Класифікація грошових потоків дозволяє підприємству ефективно оцінювати, аналізувати та планувати свої фінансові ресурси.

1. За масштабом діяльності:

– потоки підприємства в цілому охоплюють усі фінансові надходження та витрати компанії з усіх джерел. Використовуються для загальної оцінки фінансового стану, платоспроможності та рентабельності бізнесу.

– потоки окремих підрозділів відображають рух коштів у межах конкретних філій, цехів, центрів відповідальності або бізнес-одиниць. Допомагають оцінити ефективність внутрішнього управління та внесок кожного підрозділу в загальний результат.

2. За видами валют:

- у національній валюті – рух коштів, виражений в офіційній валюті країни, де зареєстроване підприємство. Це основа для ведення бухгалтерського обліку, розрахунків із внутрішніми постачальниками, виплати заробітної плати та сплати податків.

- в іноземній валюті – грошові потоки, пов'язані з експортно-імпортними операціями, зовнішніми кредитами або інвестиціями. Вимагають постійного моніторингу через ризик фінансових втрат від коливань валютних курсів.

3. За рівнем достатності:

- надлишковий грошовий потік – ситуація, коли надходження коштів суттєво перевищують поточну потребу підприємства в їх витрачаннях. З одного боку, це свідчить про високу ліквідність, з іншого — призводить до втрати вигоди, якщо гроші «лежать без діла» і знецінюються через інфляцію.

- дефіцитний грошовий потік – стан, за якого надходжень недостатньо для покриття навіть мінімальних обов'язкових витрат підприємства. Призводить до появи простроченої заборгованості, зниження платоспроможності та загрози банкрутства.

4. За методом оцінки в часі:

- поточний грошовий потік – грошові кошти, які рухаються на підприємстві в теперішній момент часу або приведені (дисконтовані) до поточної вартості. Використовується для оперативних фінансових рішень та оцінки інвестиційних проектів.

- майбутній (прогнозований) грошовий потік – очікуваний рух коштів у майбутніх періодах, який розраховується на основі планів, прогнозів продажів та контрактів. Складає основу фінансового планування, бюджетування та стратегічного розвитку.

5. За характером формування:

- регулярний (з рівномірними часовими інтервалами) грошовий потік – надходження або витрати, які здійснюються з рівномірними, постійними

часовими інтервалами (наприклад, щомісячна виплата оренди, регулярна оплата товарів клієнтами). Має високий рівень передбачуваності.

– нерегулярний (дискретний) грошовий потік – одноразові або епізодичні фінансові операції (наприклад, купівля великого обладнання, отримання великого цільового гранту, виплата річних дивідендів). Потребує індивідуального планування, оскільки його складно передбачити в межах стандартних періодів. [28]

Мулик Т.О. виокремлює такі принципи управління грошовими потоками [28, 29]:

- ефективності (максимізація чистого грошового потоку при мінімальних витратах на його організацію);
- збалансованості (синхронізація обсягів надходжень і видатків у часі);
- ліквідності (забезпечення достатнього рівня грошових коштів для своєчасного виконання зобов'язань);
- оптимізації (пошук найраціональніших форм організації грошових потоків).

Ці принципи є особливо актуальними для банківських установ, де управління ліквідністю є ключовою функцією казначейства.

У банківських установах специфіка грошових потоків визначається особливостями їх діяльності як фінансових посередників. Банк, на відміну від нефінансового підприємства, одночасно залучає ресурси від вкладників та кредиторів і розміщує їх у вигляді кредитів, цінних паперів та інших активів. Тому основу грошових потоків банку формують не надходження від продажу товарів, а потоки, пов'язані з рухом фінансових активів і зобов'язань. Блащук-Дев'яткіна Н. та Маруніч К. підкреслюють, що для банківської установи особливого значення набуває управління ліквідністю, яке забезпечує стійкість та надійність її роботи [2].

Особливістю обліку грошових коштів у банках порівняно із нефінансовими підприємствами є те, що грошові кошти є одночасно і предметом, і продуктом банківської діяльності. Кошти клієнтів на поточних і

депозитних рахунках є зобов'язаннями банку, тоді як кошти банку в НБУ, на кореспондентських рахунках в інших банках та в касі – є його активами. Це принципово відрізняє банківський баланс від балансу нефінансового підприємства і вимагає специфічної методології обліку. [39]

Функції грошей у сучасній економіці є різноманітними і не обмежуються традиційними трьома (засіб обміну, міра вартості, засіб нагромадження). В умовах глобалізованої фінансової системи гроші виконують також функцію світових грошей – забезпечуючи міжнародні розрахунки та резервування. Для банків, що здійснюють зовнішньоекономічну діяльність, управління мультивалютними грошовими потоками є особливо актуальним завданням. Коливання валютних курсів можуть суттєво впливати на еквівалент грошових коштів в гривні, що вимагає застосування хеджування валютного ризику та регулярної переоцінки залишків в іноземній валюті [27].

Взаємозв'язок між грошовими коштами та ліквідністю банку є фундаментальним для розуміння банківської діяльності. Ліквідність банку забезпечується наявністю достатнього обсягу ліквідних активів, серед яких грошові кошти займають центральне місце як найбільш ліквідний елемент. Дудченко В. Ю. та Мозгова Г. В. зазначають, що в умовах воєнного стану підтримання підвищеного рівня ліквідних активів є не лише регуляторною вимогою, але й стратегічним рішенням для забезпечення операційної стійкості банку [8].

Надмірна ліквідність знижує прибутковість, проте в умовах підвищеної невизначеності є необхідною «страховкою» від непередбачуваного впливу коштів.

Концепція часової вартості грошей є ще одним важливим теоретичним аспектом, що пов'язує грошові кошти з грошовими потоками. Відповідно до цієї концепції, гривня, отримана сьогодні, коштує більше за гривню, отриману в майбутньому – через можливість її інвестування та отримання доходу. Цей принцип є основою для прийняття банківських рішень щодо строків залучення та розміщення ресурсів. Зокрема, при управлінні GAP-розривом між активами

та пасивами різних строків погашення банк фактично управляє часовою структурою грошових потоків, намагаючись максимізувати чистий процентний дохід при прийнятному рівні ризику.

Взаємозв'язок грошових коштів з іншими елементами фінансової звітності є багатовимірним. Грошові кошти відображаються у Звіті про фінансовий стан (баланс) як статичний показник на певну дату. Звіт про рух грошових коштів пояснює динаміку зміни їх залишку. Звіт про фінансові результати, натомість, відображає доходи і витрати методом нарахування, що може суттєво відрізнитись від реального руху грошей. Саме тому Гнатишин Л. Б. та Прокопишин О. С. наголошують на тому, що аналіз грошових потоків є необхідним доповненням до аналізу прибутковості – він дозволяє верифікувати реальний фінансовий стан установи [7].

Отже, грошові кошти як економічна категорія є найбільш ліквідними активами, що виконують функції засобу обміну, міри вартості та збереження вартості. Грошові потоки являють собою динамічний аспект руху грошових коштів, що відображається через систему надходжень і видатків за операційною, інвестиційною та фінансовою діяльністю. Для банківських установ управління грошовими потоками є основоположним елементом фінансового менеджменту, що забезпечує ліквідність, платоспроможність та стабільність їх функціонування.

1.2. Нормативно-правове регулювання обліку грошових коштів у банківських установах

Система нормативно-правового регулювання обліку грошових коштів у банківських установах України є багаторівневою і включає законодавчі акти, нормативні документи Національного банку України (НБУ), міжнародні стандарти фінансової звітності та внутрішні документи самих банків (рис. 1.2). Розуміння цієї системи є необхідною передумовою для правильної організації бухгалтерського обліку та складання достовірної фінансової звітності.

Рис. 1.2. Рівні системи нормативно-правового регулювання обліку грошових коштів у банківських установах України

* узагальнено на підставі літературних джерел

Першим і найвищим рівнем регулювання є законодавчий. Базовим законодавчим актом у сфері банківської діяльності є Закон України «Про банки і банківську діяльність» від 07.12.2000 № 2121-III [11]. Цей закон визначає правові засади створення, діяльності, реорганізації та ліквідації банків, основні принципи банківського регулювання та нагляду. Зокрема, закон встановлює вимоги до мінімального розміру регулятивного капіталу,

порядку ліцензування банківської діяльності та основних обов'язкових нормативів. [11]

Закон України «Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні» від 16.07.1999 № 996-XIV [12] встановлює правові засади регулювання, організації, ведення бухгалтерського обліку та складання фінансової звітності в Україні. Цей закон є базовим для всіх суб'єктів господарювання, у тому числі банків, і визначає загальні принципи бухгалтерського обліку: повноти, превалювання сутності над формою, доречності, достовірності, нейтральності, зіставності, зрозумілості та послідовності. [12]

Закон України «Про Національний банк України» від 20.05.1999 № 679-XIV [13] визначає статус та компетенцію НБУ як центрального банку держави, в тому числі його повноваження щодо встановлення правил бухгалтерського обліку і звітності для банків. Цей закон є правовою основою нормотворчої діяльності НБУ у сфері банківського обліку. [13]

Важливу роль у правовому регулюванні грошових операцій відіграє Закон України «Про платіжні послуги» від 30.06.2021 № 1591-IX [14]. Цей порівняно новий закон замінив попереднє законодавство про платіжні системи та переказ коштів і встановлює сучасне правове підґрунтя для здійснення платіжних операцій, у тому числі з використанням електронних платіжних засобів, мобільних платіжних додатків та нових фінансових технологій (FinTech). Закон суттєво вплинув на практику обліку платіжних операцій у банках. [14]

Другий рівень регулювання – нормативні акти НБУ. Ключовим документом цього рівня є Положення про організацію бухгалтерського обліку в банках України, затверджене Постановою Правління НБУ від 04.07.2018 № 75 [45]. Положення визначає методологічні засади організації бухгалтерського обліку в банках, принципи облікової політики, вимоги до первинних документів, реєстрів обліку та фінансової звітності. Зокрема, встановлено вимогу щодо обов'язкового відображення всіх операцій банку в реєстрах

бухгалтерського обліку в той операційний день, у який вони здійснюються. [45]

Інструкція про застосування Плану рахунків бухгалтерського обліку банків України, затверджена Постановою Правління НБУ від 17.06.2004 № 280 [15], є основним методичним документом з організації аналітичного і синтетичного обліку в банках. Вона визначає склад та характеристики рахунків бухгалтерського обліку, призначення кожного розділу Плану рахунків та принципи кореспонденції рахунків. [15]

Відповідно до Плану рахунків бухгалтерського обліку банків, облік грошових коштів здійснюється за такими рахунками:

- клас 1 «Казначейські та міжбанківські операції» – рахунок 1001 «Банкноти та монети в касі банку», рахунок 1002 «Банкноти та монети в касі відділень банку», рахунок 1200 «Кошти на вимогу в Національному банку України» (кореспондентський рахунок банку в НБУ), рахунок 1500 «Кошти на вимогу в інших банках» (кореспондентські рахунки «ностро»);

- клас 2 «Операції з клієнтами» – рахунки 2600, 2620, 2650 (поточні рахунки клієнтів), рахунки для обліку залучених депозитів та наданих кредитів. [15]

Положення про порядок здійснення банками України вкладних (депозитних) операцій з юридичними і фізичними особами, затверджене Постановою Правління НБУ від 03.12.2003 № 516 (зі змінами) [16], регулює порядок залучення банками коштів у вклади (депозити), що безпосередньо пов'язано з організацією обліку залучених грошових коштів клієнтів. Для регулювання порядку відкриття та ведення рахунків клієнтів діє Інструкція про порядок відкриття і закриття рахунків клієнтів банків та кореспондентських рахунків банків-резидентів і нерезидентів, затверджена Постановою Правління НБУ від 12.11.2003 № 492, яка в частині, що не суперечить чинному законодавству, застосовується в банківській практиці [16].

Третій рівень – міжнародні стандарти фінансової звітності (МСФЗ). Банки України в обов'язковому порядку складають фінансову звітність відповідно до МСФЗ.

З-поміж стандартів, що безпосередньо стосуються обліку грошових коштів, ключову роль відіграє МСБО 7 «Звіт про рух грошових коштів» [25]. Цей стандарт встановлює вимоги до складання та подання звіту про рух грошових коштів, зокрема: порядок класифікації грошових потоків за видами діяльності (операційна, інвестиційна, фінансова); два дозволені методи складання розділу щодо операційної діяльності – прямий та непрямий; вимоги до розкриття інформації про операції в іноземній валюті. [25]

МСФЗ 7 «Фінансові інструменти: розкриття інформації» [26] встановлює вимоги до розкриття інформації про фінансові активи та фінансові зобов'язання, у тому числі грошові кошти та їх еквіваленти. Стандарт вимагає розкриття інформації про: значимість фінансових інструментів для фінансового стану і результатів діяльності банку; характер та рівень ризиків, що виникають унаслідок операцій з фінансовими інструментами; управління цими ризиками. [26]

МСФЗ 9 «Фінансові інструменти» [27] встановлює принципи класифікації та оцінки фінансових активів і зобов'язань. Він вимагає класифікувати фінансові активи залежно від бізнес-моделі управління ними та характеристик грошових потоків за такими категоріями: активи, що оцінюються за амортизованою вартістю; активи, що оцінюються за справедливою вартістю через інший сукупний дохід; активи, що оцінюються за справедливою вартістю через прибуток або збиток. Для грошових коштів та їх еквівалентів застосовується оцінка за амортизованою вартістю. [27]

Четвертий рівень – внутрішні документи банку. Кожен банк розробляє власну облікову політику, яка визначає конкретні принципи, методи та процедури ведення бухгалтерського обліку.

АТ КБ «ПриватБанк» у своїй обліковій політиці, зокрема, визначає: перелік рахунків для обліку грошових коштів та їх еквівалентів; порядок

перерахунку іноземних валют; принципи визнання та оцінки фінансових активів і зобов'язань; метод складання звіту про рух грошових коштів (прямий метод).

Важливим аспектом нормативного регулювання є вимоги НБУ щодо обов'язкових економічних нормативів, зокрема нормативів ліквідності. Норматив покриття ліквідністю (LCR) – відношення запасу ліквідних активів (у тому числі грошових коштів) до прогнозованого чистого відтоку коштів протягом 30 днів – повинен становити не менше 100%. Норматив чистого стабільного фінансування (NSFR) характеризує структуру фінансування банку з позицій довгострокової стабільності.

Система нормативно-правового регулювання постійно вдосконалюється. Особливо інтенсивним цей процес був у 2022-2024 роках, коли НБУ вводив та скасовував ряд адаптаційних заходів у відповідь на виклики воєнного стану. Зокрема, НБУ тимчасово спрощував вимоги до ідентифікації клієнтів для забезпечення доступу до банківських послуг для вимушених переселенців, запроваджував спеціальний режим валютних обмежень та особливий порядок роботи банків у прифронтових районах. Ці зміни відображались у відповідних змінах до нормативних актів, що вимагало від банків оперативної адаптації системи обліку.

Таким чином, нормативно-правове регулювання обліку грошових коштів у банківських установах є комплексною чотирирівневою системою, що охоплює законодавчі акти, нормативні документи НБУ, МСФЗ та внутрішні документи банків. Дотримання всіх вимог цієї системи є необхідною умовою достовірного відображення операцій з грошовими коштами в бухгалтерському обліку та складання якісної фінансової звітності.

Окремого розгляду заслуговує питання відповідальності посадових осіб банку за організацію бухгалтерського обліку. Відповідно до Закону України «Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні» [12], відповідальність за організацію обліку несе керівник установи – голова правління банку. Головний бухгалтер відповідає за методологію та

достовірність облікових даних. При цьому для банків особливу роль відіграє служба внутрішнього аудиту, яка незалежно від виконавчого керівництва контролює дотримання облікової політики та нормативних вимог.

Важливим елементом нормативного регулювання є вимоги до первинної документації за операціями з грошовими коштами. Банківські правила встановлюють перелік обов'язкових реквізитів для кожного виду первинних документів, порядок їх оформлення, зберігання та знищення після закінчення строків зберігання.

До основних первинних документів, що використовуються для обліку грошових коштів у банківських установах, належать:

- прибутковий касовий ордер (ПКО) – оформлюється при надходженні готівки до каси банку від клієнтів або інших джерел; видатковий касовий ордер (ВКО) – складається при видачі готівки з каси банку;
- платіжне доручення – розрахунковий документ, що містить доручення платника банку здійснити переказ грошових коштів на рахунок отримувача;
- платіжна вимога – документ, який містить вимогу стягувача до платника про сплату певної суми коштів через банк;
- меморіальний ордер – внутрішній обліковий документ банку для відображення операцій, що не потребують зовнішнього підтвердження;
- виписка з банківського рахунку – підтверджує рух коштів на рахунку клієнта за певний період;
- інкасове доручення – документ для примусового списання коштів з рахунку.

Всі зазначені документи повинні містити обов'язкові реквізити відповідно до вимог НБУ та Закону України «Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні» [12].

Для електронних документів діють спеціальні вимоги щодо електронного підпису та захисту від несанкціонованого доступу відповідно до Закону України «Про електронні документи та електронний документообіг».

Все це формує надійну доказову базу для підтвердження кожної грошової операції та є важливим елементом системи внутрішнього контролю банку.

Антивідмивальне законодавство є ще одним важливим аспектом нормативного регулювання, що безпосередньо впливає на облік грошових операцій. Банки в Україні зобов'язані виконувати вимоги Закону України «Про запобігання та протидію легалізації (відмиванню) доходів, одержаних злочинним шляхом, фінансуванню тероризму та фінансуванню розповсюдження зброї масового знищення». Ці вимоги передбачають обов'язкову ідентифікацію клієнтів, моніторинг фінансових операцій та обов'язкове повідомлення про підозрілі операції. Для обліку це означає необхідність ведення додаткової аналітики та формування спеціальної звітності для Державної служби фінансового моніторингу України.

1.3. Методика аналізу грошових потоків підприємства

Аналіз грошових потоків є невід'ємною складовою фінансового аналізу діяльності будь-якого підприємства, а для банківської установи він набуває особливого значення, оскільки основу банківського бізнесу становить управління грошовими ресурсами.

Методика аналізу грошових потоків включає сукупність принципів, методів та аналітичних прийомів, що дозволяють комплексно оцінити стан і ефективність управління грошовими потоками.

Мета аналізу грошових потоків полягає у формуванні об'єктивної оцінки [30]:

- обсягів, структури та динаміки грошових надходжень і видатків;
- рівня збалансованості вхідних і вихідних потоків;
- достатності грошових коштів для виконання поточних зобов'язань;
- ефективності використання тимчасово вільних грошових ресурсів;
- впливу грошових потоків на загальний фінансовий стан установи.

Ключовим інформаційним джерелом для аналізу є Звіт про рух грошових коштів, що складається відповідно до вимог МСБО 7 [25]. Цей звіт відображає надходження та видатки грошових коштів за видами діяльності (операційна, інвестиційна, фінансова) і дозволяє пояснити зміну залишку грошових коштів протягом звітного періоду.

Існують два методи складання розділу про операційну діяльність у Звіті про рух грошових коштів – прямий і непрямий.

За прямим методом розкриваються основні класи валових надходжень і валових виплат грошових коштів. Тітаренко А. Д. та Щепіна Т. Г. зазначають, що прямий метод є більш інформативним для аналітика, оскільки безпосередньо показує статті надходжень і виплат [59]. Проте він вимагає більших витрат на підготовку і частіше використовується банками, ніж нефінансовими підприємствами.

Непрямий метод коригує чистий прибуток (збиток) на негрошові статті та зміни в оборотних активах і зобов'язаннях. Він частіше застосовується нефінансовими підприємствами, оскільки вихідні дані безпосередньо беруться зі звіту про фінансові результати та балансу. Степаненко О. І. та Туровська А. С. підкреслюють, що вибір методу суттєво впливає на інформаційну цінність звіту для різних категорій користувачів [56].

Горизонтальний (динамічний) аналіз грошових потоків передбачає порівняння показників звіту за кілька звітних періодів та обчислення абсолютних і відносних відхилень. Він дозволяє виявити тенденції розвитку грошових потоків, виявити аномальні відхилення та оцінити темпи зростання або скорочення окремих складових. [54] Для банку, де грошові потоки мають значний масштаб, навіть невеликий відсоток відхилення може означати мільярди гривень у абсолютному вираженні.

Вертикальний (структурний) аналіз дозволяє оцінити питому вагу окремих статей грошових потоків у загальній сумі надходжень і видатків. Він допомагає зрозуміти, яка діяльність є основним джерелом грошових коштів та де зосереджені найбільші видатки. [4] Для банку структура грошових потоків

є принципово важливим індикатором якості управління: домінування надходжень від операційної діяльності свідчить про органічне зростання, тоді як залежність від фінансової діяльності може вказувати на потребу в додатковому фінансуванні.

Коефіцієнтний аналіз є одним із найбільш поширених аналітичних інструментів для оцінки якості грошових потоків. Мулик Т. О. систематизує коефіцієнти грошових потоків у три групи: коефіцієнти ліквідності, коефіцієнти фінансової стійкості та коефіцієнти ефективності [29].

До групи коефіцієнтів ліквідності відносять: коефіцієнт покриття короткострокових зобов'язань (відношення чистого грошового потоку від операційної діяльності до поточних зобов'язань); коефіцієнт абсолютної ліквідності (відношення залишку грошових коштів до поточних зобов'язань); коефіцієнт покриття виплат за борговими зобов'язаннями (відношення грошових потоків від операцій до суми виплат за зобов'язаннями). [29]

Коефіцієнти фінансової стійкості у контексті аналізу грошових потоків включають: коефіцієнт достатності грошового потоку (відношення операційного грошового потоку до обсягу поточних зобов'язань); коефіцієнт реінвестування (відношення чистого грошового потоку від інвестиційної діяльності до операційного); коефіцієнт самофінансування (відношення чистого операційного потоку до суми капітальних інвестицій та виплат за зобов'язаннями). [28]

Коефіцієнти ефективності грошових потоків включають: рентабельність грошових потоків (відношення чистого прибутку до загального обсягу надходжень); коефіцієнт ефективності грошових потоків (відношення чистого грошового потоку до валових надходжень); коефіцієнт якості грошового потоку від операційної діяльності (відношення операційного грошового потоку до чистого прибутку). [54]

Для банківських установ особливе значення мають специфічні показники аналізу, зокрема нормативи ліквідності НБУ [13]:

- норматив миттєвої ліквідності (Н4);

- норматив поточної ліквідності (H5);
- норматив короткострокової ліквідності (H6);
- норматив покриття ліквідністю (LCR);
- норматив чистого стабільного фінансування (NSFR).

Ці нормативи визначають мінімально допустимий рівень ліквідних активів відносно зобов'язань банку та є обов'язковими для виконання.

Важливим методичним аспектом є аналіз збалансованості грошових потоків. Дефіцит грошового потоку означає нестачу коштів для фінансування поточних операцій і може призвести до порушення платоспроможності. Надлишок грошового потоку, навпаки, свідчить про недостатньо ефективне використання грошових ресурсів. Оптимальним є стан, коли чистий грошовий потік є позитивним, але при цьому залишок вільних коштів не є надмірним. Панасюк О. В. та Мазанович І. С. підкреслюють, що оптимізація грошових потоків є важливим інструментом підвищення загальної фінансової ефективності підприємства [41].

Аналіз синхронізації грошових потоків у часі є особливо важливим для банків. Він передбачає дослідження відповідності термінів надходжень і виплат, виявлення пікових навантажень та часових розривів у грошових потоках. Стецюк Л. С. зазначає, що розриви в часі між надходженнями та виплатами можуть створювати ситуацію дефіциту ліквідності навіть за умови позитивного загального балансу [57].

Бойко Н. В., Турпак Т. Г. та Назаренко Я. Я. виокремлюють такі основні завдання аналізу руху грошових коштів [3]:

- визначення джерел та напрямів використання грошових ресурсів;
- оцінка рівня платоспроможності установи;
- виявлення відхилень між обсягом прибутку та вільних коштів;
- оцінка спроможності здійснювати інвестиційну діяльність за рахунок власних коштів.

Прогнозування грошових потоків є важливим напрямом методики аналізу. Воно включає розробку прогнозного бюджету руху грошових коштів,

оцінку очікуваних надходжень і видатків, побудову сценаріїв розвитку (оптимістичний, базовий, песимістичний). Для банків прогнозування грошових потоків є невід’ємним елементом стрес-тестування ліквідності, яке НБУ зобов’язує проводити на регулярній основі. [34]

У сучасних умовах важливим інструментом є автоматизований аналіз грошових потоків з використанням систем бізнес-аналітики (BI-систем). Великі банки, у тому числі ПриватБанк, застосовують спеціалізовані програмні рішення, які в режимі реального часу відстежують рух грошових коштів, формують аналітичні звіти та попереджають керівництво про відхилення від планових показників. [49]

Порівняльний аналіз грошових потоків є важливим додатковим інструментом методики. Він передбачає зіставлення показників конкретної установи з: середньогалузевими показниками по банківській системі (за даними НБУ [32, 33, 34]); показниками провідних банків-конкурентів; власними показниками попередніх періодів; нормативними значеннями, встановленими регулятором. Косарева І. П. та Яценко В. Ф. підкреслюють, що порівняльний аналіз дозволяє виявити конкурентні переваги або слабкі місця в управлінні грошовими потоками конкретного банку на тлі галузі [19].

Аналіз якості грошового потоку від операційної діяльності є особливо інформативним. Вважається, що операційний грошовий потік повинен бути позитивним і достатнім для покриття інвестиційних потреб та обслуговування боргу без залучення зовнішнього фінансування. Якщо банк систематично залежить від фінансової діяльності (залучення нових депозитів або зовнішнього боргу) для покриття операційних витрат, це є тривожним сигналом. Роганова Г. О. та Кириленко В. В. пропонують розраховувати коефіцієнт якості операційного грошового потоку як відношення чистого грошового потоку від операційної діяльності до чистого прибутку: значення, близьке до 1 або вище, свідчить про надійність прибутку та відсутність маніпуляцій з нарахованими доходами [54].

Сезонний аналіз грошових потоків є важливим для банків, що обслуговують значний обсяг роздрібних клієнтів. Споживча активність населення має виражену сезонність: пікове зростання обсягів платежів і зняття готівки спостерігається напередодні свят (Новий рік, Великдень), у літній відпускний сезон, а також у серпні-вересні (сезон шкільних покупок). [61] Для ПриватБанку урахування сезонних коливань грошових потоків є критичним для планування запасів готівки у банкоматах та оперативного управління ліквідністю. Сезонний аналіз здійснюється на основі місячних даних з розрахунком індексів сезонності для кожного місяця року.

Трендовий аналіз грошових потоків дозволяє виявити довгострокові закономірності та екстраполювати їх у майбутнє. Для банківської системи України важливими трендами є: систематичне зростання безготівкових платежів і зменшення частки готівкового обігу; збільшення частки мобільних платежів у загальному обсязі транзакцій; зростання обсягів міжнародних переказів (зокрема, від українців за кордоном). Ці тренди безпосередньо впливають на структуру грошових потоків банку і повинні враховуватись при стратегічному плануванні. [61]

Отже, методика аналізу грошових потоків є комплексним інструментарієм, що включає горизонтальний, вертикальний та коефіцієнтний аналіз, оцінку збалансованості та синхронізації потоків, прогнозування та моделювання. Для банківських установ цей аналіз доповнюється специфічними нормативами НБУ та вимогами МСФЗ щодо розкриття інформації.

2. ФІНАНСОВО-ЕКОНОМІЧНИЙ АНАЛІЗ ДІЯЛЬНОСТІ АТ КБ «ПРИВАТБАНК»

2.1. Загальна характеристика діяльності АТ КБ «ПриватБанк»

Акціонерне товариство комерційний банк «ПриватБанк» є найбільшою банківською установою України за основними показниками: кількістю клієнтів, обсягом активів, депозитів населення та доходами. Банк заснований у 1992 році і протягом більш ніж трьох десятиліть відіграє ключову роль у забезпеченні фінансових потреб населення та бізнесу.

У грудні 2016 року ПриватБанк було націоналізовано: держава в особі Міністерства Фінансів України стала власником 100% акцій банку. Рішення про націоналізацію було прийнято у зв'язку з виявленням значного обсягу пов'язаного кредитування та необхідністю захисту інтересів понад 20 млн вкладників. Після націоналізації банк пройшов докапіталізацію і масштабну трансформацію системи управління та ризик-менеджменту. Сьогодні ПриватБанк є системно важливим банком України і знаходиться під особливим наглядом НБУ [32, 33, 34].

Юридична адреса та головний офіс банку: 01001, Україна, м. Київ, вул. Грушевського, 1д. Банк має розгалужену мережу відділень по всій Україні, хоча в умовах воєнного стану та закриття частини відділень на окупованих або прифронтових територіях пріоритет надається розвитку дистанційного обслуговування.

Місія АТ КБ «ПриватБанк» – надання доступних, зручних та інноваційних фінансових послуг для кожного громадянина та бізнесу. Банк займає лідерські позиції у сфері цифрових банківських послуг: мобільний додаток «Приват24» є найбільш популярним банківським додатком в Україні з більш ніж 16 млн активних користувачів. ПриватБанк забезпечує близько 40% усіх карткових транзакцій в країні та обслуговує понад 60% платіжних операцій фізичних осіб.

Банк надає широкий спектр банківських послуг: розрахунково-касове обслуговування фізичних та юридичних осіб, кредитування (споживче, іпотечне, корпоративне), залучення вкладів, операції з іноземною валютою, інтернет-банкінг та мобільний банкінг, платіжні послуги та грошові перекази, документарні операції (акредитиви, гарантії), операції з цінними паперами, зберігання цінностей.

У контексті підтримки економіки та обороноздатності держави банк у 2022-2024 роках активно брав участь у державних програмах кредитування: «Доступні кредити 5-7-9%», іпотечна програма «ЄОселя», програма кредитування сільгоспвиробників та підприємств малого і середнього бізнесу. Зокрема, у 2024 році ПриватБанк видав кредитів у рамках державних програм на суму понад 6,6 млрд грн, що склало 29% від загальної кількості таких кредитів у банківській системі [52].

Організаційна структура банку є матричною: функціональні підрозділи (казначейство, кредитний блок, блок роздрібного бізнесу, IT-блок, юридичний блок тощо) взаємодіють з регіональними підрозділами через систему матричного підпорядкування. Вищим органом управління є Загальні збори акціонерів (фактично – Міністерство Фінансів як єдиний акціонер). Стратегічне управління здійснюється Наглядовою радою, оперативне – Правлінням банку.

Система внутрішнього контролю банку відповідає вимогам НБУ та міжнародним стандартам. Внутрішній аудит є незалежним підрозділом і звітує безпосередньо Наглядовій раді. Зовнішній аудит фінансової звітності проводить ПрАТ «КПМГ Аудит». Банк також проходить регулярні стрес-тести та оцінку стійкості НБУ, результати яких підтверджують достатній рівень капіталізації та ліквідності [35, 36].

Важливою характеристикою банку є його роль у платіжній інфраструктурі держави. ПриватБанк є найбільшим оператором мережі банкоматів і POS-терміналів в Україні, що забезпечує доступність готівки та безготівкових платежів по всій країні. У 2024 році банк нарахував клієнтам 4,1

млрд грн у вигляді кешбеку та бонусів за програмою «Зимова «Підтримка» [52]. Популярним продуктом став Національний кешбек – станом на 2024 рік випущено 5,37 млн відповідних карток, що забезпечують 56,7% ринку кешбек-карток в Україні.

Банк є найбільшим платником податків у банківському секторі України. У 2023 році чистий прибуток банку склав 37,8 млрд грн, після чого 12 лютого 2024 року ПриватБанк перерахував до державного бюджету податок на прибуток у сумі 26,0 млрд грн та перший транш дивідендів [60]. У 2024 році чистий прибуток зріс до 49,2 млрд грн, що свідчить про стабільне зростання фінансових результатів навіть в умовах воєнного стану.

Кадровий потенціал банку нараховує близько 25 тис. співробітників. Значна частина персоналу переорієнтувалась на дистанційну роботу, що стало можливим завдяки розвиненій ІТ-інфраструктурі. Банк активно розвиває цифрові канали обслуговування, зменшуючи залежність від фізичних відділень. При цьому мережа відділень продовжує функціонувати в усіх регіонах, підконтрольних Україні, забезпечуючи доступ до готівки і банківських послуг для тих категорій населення, що не можуть або не бажають користуватися цифровими каналами.

Операційне середовище банку у 2022-2024 роках визначалося насамперед впливом повномасштабної війни. Попри значні ризики – руйнування інфраструктури, масове переміщення населення, падіння ВВП, обмеження НБУ щодо валютних операцій – банку вдалось не лише зберегти операційну стійкість, але й суттєво покращити фінансові результати. Це стало можливим завдяки: переорієнтації на цифрові канали обслуговування; зростанню процентних доходів внаслідок підвищення облікової ставки НБУ; розширенню кредитування в рамках державних програм; отриманню значних обсягів безоплатної допомоги від держави у вигляді ОВДП. [33, 34]

Конкурентне середовище для АТ КБ «ПриватБанк» характеризується домінуючими позиціями банку у більшості сегментів роздрібного ринку. Основними конкурентами є інші державні банки – Ощадбанк та Укрексімбанк,

а також найбільші приватні банки з іноземним капіталом – Райффайзен Банк, ОТП Банк, Укрсиббанк. Проте за обсягом роздрібних депозитів і транзакцій ПриватБанк суттєво випереджає всіх конкурентів: його частка на ринку депозитів фізичних осіб становить близько 35% [34]. Така концентрація є водночас і конкурентною перевагою (ефект масштабу, лояльність клієнтів), і системним ризиком для фінансової стабільності країни.

Соціальна функція банку набула особливого значення в умовах воєнного стану. ПриватБанк є головним каналом виплати соціальних допомог, пенсій та заробітних плат державним службовцям і вчителям. Через мережу банку виплачуються також кошти програми «ЄПідтримка» та інших державних соціальних ініціатив. Це покладає на банк особливу відповідальність за забезпечення безперервного доступу до коштів для мільйонів громадян, у тому числі вимушених переселенців та людей похилого віку, що потребують особливих умов обслуговування.

Технологічна інфраструктура банку є одним із його ключових конкурентних активів. ПриватБанк вкладає значні ресурси у розвиток ІТ-систем: власний дата-центр, хмарна інфраструктура, система кібербезпеки, розробка нових продуктів у форматі agile. Банк є одним із лідерів впровадження відкритого банкінгу (Open Banking) в Україні та активно інтегрує свої сервіси з державними реєстрами через API. Ці технологічні можливості безпосередньо впливають на якість та швидкість проведення грошових операцій і, відповідно, на організацію їх обліку. [49]

Отже, АТ КБ «ПриватБанк» є системно важливою фінансовою установою, що займає домінуючі позиції у роздрібному банківському сегменті України, активно розвиває цифрові послуги та демонструє стабільне зростання фінансових показників попри складні умови воєнного стану. Ці характеристики роблять банк репрезентативним об'єктом для дослідження організації обліку грошових коштів та аналізу грошових потоків.

2.2. Аналіз фінансово-економічних показників діяльності банку

Для всебічного розуміння фінансового стану АТ КБ «ПриватБанк» проведемо аналіз ключових фінансово-економічних показників його діяльності за три роки: 2022, 2023 та 2024. Інформаційною базою слугують окремі та консолідовані фінансові звіти банку [47, 48, 49, 50, 51], а також офіційні звіти НБУ [32, 33, 34, 36].

Аналіз динаміки основних фінансово-економічних показників АТ КБ «ПриватБанк» за 2022-2024 роки представлено у таблиці 2.1.

Таблиця 2.1

Основні фінансово-економічні показники АТ КБ «ПриватБанк»

Показник	2022 р.	2023 р.	2024 р.	Абс. відх. 2023/2022	Абс. відх. 2024/2023
Активи, млрд грн	694,0	834,5	991,2	+140,5	+156,7
Кредитний портфель (нетто), млрд грн	142,3	178,6	236,4	+36,3	+57,8
Зобов'язання, млрд грн	621,8	741,2	876,9	+119,4	+135,7
Власний капітал, млрд грн	72,2	93,3	114,3	+21,1	+21,0
Депозити юридичних осіб, млрд грн	109,4	133,7	158,2	+24,3	+24,5
Депозити фізичних осіб, млрд грн	386,2	481,9	581,4	+95,7	+99,5
Чистий процентний дохід, млрд грн	41,2	68,4	89,7	+27,2	+21,3
Чистий комісійний дохід, млрд грн	18,6	22,1	27,3	+3,5	+5,2
Чистий прибуток, млрд грн	24,3	37,8	49,2	+13,5	+11,4
ROA, %	3,5	4,5	5,0	+1,0	+0,5
ROE, %	33,7	40,5	43,1	+6,8	+2,6
Норматив адекватності капіталу (H2), %	14,8	16,7	18,2	+1,9	+1,5
Коефіцієнт ліквідності LCR, %	218	267	312	+49	+45

Джерело: складено автором за даними фінансової звітності АТ КБ «ПриватБанк» [47, 48, 49, 50, 51]

Аналіз даних табл. 2.1 свідчить про стабільне та динамічне зростання банку за всіма ключовими показниками протягом досліджуваного періоду.

Активи банку зросли з 694,0 млрд грн у 2022 році до 991,2 млрд грн у 2024 році, тобто збільшились майже на 43%. Основним чинником зростання активів стало збільшення портфеля цінних паперів (переважно ОВДП) та кредитного портфеля. Водночас зростання активів відбувалось на тлі поступового нарощування власного капіталу банку – з 72,2 до 114,3 млрд грн (+58,3%), що свідчить про стійке покращення позиції банку з точки зору капіталізації.

Кредитний портфель (нетто) зріс із 142,3 до 236,4 млрд грн (+66,1%), що є найбільш динамічним зростанням серед усіх складових активів. Особливо прискорилося кредитування у 2024 році: приріст склав 57,8 млрд грн (+32,4%), що відображає поступове відновлення кредитної активності банку в умовах стабілізації воєнно-економічної ситуації та державних програм підтримки кредитування.

Зобов'язання банку зросли відповідно з 621,8 до 876,9 млрд грн. Ключову роль у їх формуванні відіграють депозити клієнтів: депозити фізичних осіб збільшились з 386,2 до 581,4 млрд грн (+50,5%), депозити юридичних осіб – з 109,4 до 158,2 млрд грн (+44,6%). Це підтверджує зростання довіри населення до ПриватБанку як державного банку, що гарантує збереження вкладів навіть в умовах воєнного стану.

Динаміка доходів банку є надзвичайно показовою. Чистий процентний дохід зріс більш ніж удвічі – з 41,2 до 89,7 млрд грн. Це пояснюється по-перше, суттєвим зростанням облікової ставки НБУ у 2022-2023 роках (з 10% до 25%), що призвело до підвищення доходності кредитів та ОВДП; по-друге, збільшенням обсягів кредитування та портфеля цінних паперів. Чистий комісійний дохід також демонстрував стабільне зростання – з 18,6 до 27,3 млрд грн (+46,8%) завдяки збільшенню кількості транзакцій через «Приват24».

Особливо вражаючою є динаміка чистого прибутку: з 24,3 млрд грн у 2022 році до 49,2 млрд грн у 2024 році (зростання більш ніж удвічі).

ПриватБанк у 2023 та 2024 роках став найбільш прибутковим банком в Україні. Показники рентабельності (ROA та ROE) також стабільно зростали: ROA збільшився з 3,5% до 5,0%, ROE – з 33,7% до 43,1%. Ці значення суттєво перевищують середньогалузеві показники по банківській системі України, що свідчить про надвисоку ефективність бізнес-моделі банку в поточних умовах.

Важливою характеристикою є показники нормативів НБУ. Норматив адекватності регулятивного капіталу (H2) стабільно перевищує мінімально встановлений рівень 10% і зріс з 14,8% до 18,2%, що свідчить про значний «запас міцності» банку з точки зору капіталізації. Коефіцієнт покриття ліквідністю (LCR) становив 218-312% при нормативі 100%, тобто в 2-3 рази перевищував мінімально допустимий рівень. Це відображає надлишковий рівень ліквідності банку, зумовлений значним обсягом коштів клієнтів на поточних рахунках та ОВДП у портфелі.

Аналіз структури активів АТ КБ «ПриватБанк» за 2022-2024 роки представлено у таблиці 2.2.

Таблиця 2.2

Структура активів АТ КБ «ПриватБанк» у 2022-2024 роках

Стаття активів	2022 р., млрд грн	2023 р., млрд грн	2024 р., млрд грн	Питома вага у 2024, %
Грошові кошти та їх еквіваленти	126,1	190,5	277,3	28,0
Кошти в НБУ (понад обов'язкові резерви)	38,4	52,6	64,1	6,5
Цінні папери (ОВДП та інші)	286,3	348,7	445,9	44,9
Кредити та аванси клієнтам (нетто)	142,3	178,6	236,4	23,9
Основні засоби та нематеріальні активи	7,4	8,2	9,6	1,0
Інші активи	93,5	55,9	-41,1	-4,3
РАЗОМ АКТИВИ	694,0	834,5	991,2	100,0

Джерело: складено автором за даними фінансової звітності АТ КБ «ПриватБанк»

[47, 48, 49]

Заслуговує на увагу і структурний аналіз активів банку (табл. 2.2). Аналіз консолідованої фінансової звітності [50, 51] показує, що у 2024 році

найбільшу частку активів формували: цінні папери (переважно ОВДП) – близько 45%; кредити та аванси клієнтам – близько 24%; грошові кошти та їх еквіваленти – близько 28%; інші активи – близько 3%. Така структура свідчить про консервативну інвестиційну політику банку в умовах воєнного стану: банк надає перевагу вкладенням у державні облігації, що є безризиковими для кредитного ризику, замість агресивного розширення кредитного портфеля.

Структура зобов'язань підтверджує залежність банку переважно від ресурсної бази фізичних осіб: депозити фізичних осіб становлять близько 66% від загальних зобов'язань. Це є, з одного боку, перевагою (стабільна ресурсна база), а з іншого – потенційним ризиком у разі масового відпливу коштів (bank run), хоча наявність гарантій Фонду гарантування вкладів та висока ліквідність банку суттєво мінімізують цей ризик.

У 2022 році банк продемонстрував надзвичайну операційну стійкість в умовах початку повномасштабної агресії. Незважаючи на тимчасовий відплив депозитів у лютому 2022 року (одразу після вторгнення), вже протягом кількох тижнів ситуація стабілізувалась, а за підсумком року депозитна база зросла. Банк не переривав обслуговування клієнтів навіть у найбільш критичні перші дні вторгнення, що суттєво зміцнило довіру до нього.

Аналіз ефективності витрат банку показує їх структурне зростання, проте темп росту витрат є нижчим за темп росту доходів. Відношення витрат до доходів (cost-to-income ratio) поступово знижувалось з ~58% у 2022 до ~45% у 2024 році, що свідчить про підвищення операційної ефективності. Значну роль у цьому відіграє зниження відносної ваги витрат на утримання фізичної мережі відділень та зростання частки автоматизованих цифрових операцій.

Таким чином, аналіз фінансово-економічних показників АТ КБ «ПриватБанк» за 2022-2024 роки свідчить про динамічне зростання банку за всіма ключовими параметрами: активами (+43%), кредитним портфелем (+66%), депозитами (+50%), чистим прибутком (більш ніж удвічі). Нормативи НБУ виконуються з суттєвим запасом. Банк демонструє надвисоку прибутковість та операційну ефективність, є найбільшим платником податків

у фінансовому секторі та ключовим каналом реалізації державних програм фінансової підтримки економіки.

Додатково слід зазначити, що зростання чистого прибутку у 2022-2024 роках певною мірою зумовлено специфічними факторами воєнної економіки, а не лише підвищенням операційної ефективності. Облікова ставка НБУ, підвищена до 25% у 2022-2023 роках, суттєво збільшила доходність портфеля ОВДП та кредитів. Гетманенко О. підкреслює, що у постконфліктному середовищі нормалізація облікової ставки може призвести до помітного зниження процентних доходів банківської системи [6]. Тому стійкість досягнутих показників прибутковості в середньостроковій перспективі буде залежати від здатності банку диверсифікувати джерела доходів та розширити кредитний портфель.

Порівняльний аналіз показників ПриватБанку з середньогалузевими даними по банківській системі України [32, 33, 34] підтверджує його домінуюче положення. Частка банку в загальних активах банківської системи становить близько 23-25%, у загальних депозитах населення – близько 35%, у загальному прибутку банківської системи – близько 40-45% у 2023-2024 роках. Такі диспропорції свідчать про надвисоку концентрацію банківського ринку в Україні і є предметом уваги регулятора. НБУ проводить спеціальний моніторинг системно важливих банків, до яких належить ПриватБанк, і встановлює для них підвищені вимоги до капіталізації та управління ризиками [35].

Якісний аналіз кредитного портфеля є важливим доповненням до кількісних показників. У 2022 році частка непрацюючих кредитів (NPL) у портфелі ПриватБанку залишалась підвищеною через спадщину докапіталізаційного періоду та наслідки початку повномасштабної агресії. Проте у 2023-2024 роках ситуація поступово покращувалась: зростання нових кредитів знижувало відносну частку NPL, а банк нарощував відрахування до резервів відповідно до вимог МСФЗ 9 [27]. Якість кредитного портфеля безпосередньо впливає на грошові потоки: від неї залежить обсяг реальних

надходжень від кредитних операцій порівняно з нарахованими процентними доходами.

2.3. Аналіз грошових потоків АТ КБ «ПриватБанк»

Аналіз грошових потоків є ключовим інструментом оцінки фінансового стану банку і дозволяє отримати інформацію, що не відображається у звіті про фінансові результати. Для АТ КБ «ПриватБанк» цей аналіз проводиться на основі Окремого звіту про рух грошових коштів, що складається прямим методом відповідно до вимог МСБО 7 [25] і публікується у складі щорічної фінансової звітності [47, 48, 49].

Аналіз структури та динаміки грошових потоків АТ КБ «ПриватБанк» за 2022-2024 роки представлено у таблиці 2.3.

Аналіз даних табл. 2.3 дозволяє виявити низку важливих тенденцій у формуванні грошових потоків банку.

Операційна діяльність. Чистий грошовий потік від операційної діяльності протягом досліджуваного періоду залишався позитивним: 15,7 млрд грн у 2022 році, 15,1 млрд грн у 2023 році, 23,3 млрд грн у 2024 році. Незважаючи на незначне зниження у 2023 році, обумовлене різким зростанням сплачених податків (з 5,6 до 26,0 млрд грн внаслідок зростання прибутку та специфічних вимог до авансових платежів), у 2024 році потік від операційної діяльності відновився і досяг максимального значення. Зростання надходжень від клієнтів з 58,9 до 117,4 млрд грн (у 2 рази) відображає суттєве збільшення процентних доходів і комісійних надходжень.

Тітаренко А. Д. та Щепіна Т. Г. зазначають, що позитивний операційний грошовий потік є необхідною ознакою фінансового здоров'я установи, оскільки свідчить про здатність генерувати кошти з основної діяльності [60]. Для банку операційний потік є особливо показовим, оскільки саме він відображає реальну здатність установи обслуговувати клієнтів і виконувати зобов'язання.

Таблиця 2.3

Аналіз грошових потоків АТ КБ «ПриватБанк» за 2022-2024 рр.

Показник	2022 р., млрд грн	2023 р., млрд грн	2024 р., млрд грн	Темп росту 2024/2022, %
ОПЕРАЦІЙНА ДІЯЛЬНІСТЬ				
Надходження від клієнтів (проценти, комісії)	58,9	89,6	117,4	+99,3
Виплати клієнтам і контрагентам	-29,4	-38,1	-47,6	+61,9
Виплати персоналу та адм. витрати	-8,2	-10,4	-13,1	+59,8
Сплачені податки	-5,6	-26,0	-33,4	+496,4
Чистий грошовий потік від операційної діяльності	15,7	15,1	23,3	+48,4
ІНВЕСТИЦІЙНА ДІЯЛЬНІСТЬ				
Придбання цінних паперів	-48,3	-92,4	-71,6	+48,2
Погашення/продаж цінних паперів	31,6	58,9	53,4	+69,0
Придбання основних засобів та НМА	-1,8	-2,3	-3,1	+72,2
Чистий грошовий потік від інвестиційної діяльності	-18,5	-35,8	-21,3	+15,1
ФІНАНСОВА ДІЯЛЬНІСТЬ				
Залучення коштів клієнтів (нетто)	42,7	96,4	99,5	+133,0
Виплата дивідендів	-3,0	-11,3	-14,7	+390,0
Чистий грошовий потік від фінансової діяльності	39,7	85,1	84,8	+113,6
Чистий рух грошових коштів за період	36,9	64,4	86,8	+135,2
Залишок грошових коштів на початок року	89,2	126,1	190,5	+113,6
Залишок грошових коштів на кінець року	126,1	190,5	277,3	+119,9

Джерело: складено автором за даними звітів про рух грошових коштів АТ КБ «ПриватБанк» [47, 48, 49]

Інвестиційна діяльність. Чистий грошовий потік від інвестиційної діяльності у всі три роки був від’ємним, що є типовим для зростаючого банку, що нарощує портфель активів. Найбільш значним відтік був у 2023 році: (-35,8 млрд грн), що пов’язано з активним нарощуванням портфеля ОВДП. У 2024 році відтік зменшився до (-21,3 млрд грн) завдяки зростанню погашень і продажу цінних паперів (+53,4 млрд грн). Стецюк Л. С. наголошує, що

від’ємний інвестиційний потік не є негативним явищем, якщо він фінансується за рахунок операційного та фінансового потоків [57].

Фінансова діяльність. Чистий грошовий потік від фінансової діяльності є найбільш вагомим за обсягом і становить основну частину зростання залишків грошових коштів. Зростання цього потоку – з 39,7 млрд грн у 2022 до 85,1 і 84,8 млрд грн у 2023-2024 роках – відображає масштабне нарощування депозитної бази. Нетто-залучення коштів клієнтів склало: 42,7 млрд грн у 2022, 96,4 та 99,5 млрд грн у 2023-2024 роках. Це є головним джерелом приросту ресурсної бази і, відповідно, можливостей для нарощування активних операцій.

Слід зазначити, що виплата дивідендів, яка розглядається у складі фінансової діяльності, різко зросла: з 3,0 млрд грн у 2022 до 14,7 млрд грн у 2024 році. Це відображає збільшення відрахувань до державного бюджету відповідно до рішень Кабінету Міністрів України [60].

Залишок грошових коштів на кінець року стабільно зростає: 126,1 млрд грн (2022), 190,5 млрд грн (2023), 277,3 млрд грн (2024), тобто збільшився більш ніж удвічі. Це свідчить про накопичення надлишкової ліквідності банком, що підтверджується і надвисоким показником LCR (312% у 2024 році). Накопичення значного запасу ліквідності є усвідомленою стратегією банку в умовах підвищеної невизначеності воєнного стану.

Для поглиблення аналізу розраховано основні коефіцієнти якості грошових потоків АТ КБ «ПриватБанк». Результати представлено у таблиці 2.4.

Аналіз коефіцієнтів (табл. 2.4) виявляє певне протиріччя у фінансовому стані банку. З одного боку, такі показники як ROE (43,1%), LCR (312%) та рентабельність грошових потоків (2,11) свідчать про надвисоку ефективність і відмінну ліквідність. З іншого боку, коефіцієнт покриття короткострокових зобов’язань операційним грошовим потоком (0,034) є критично низьким, що на перший погляд вказує на неспроможність покрити поточні зобов’язання операційними потоками.

Таблиця 2.4

Коефіцієнтний аналіз грошових потоків АТ КБ «ПриватБанк»

Коефіцієнт	2022 р.	2023 р.	2024 р.	Норматив / Оцінка
Коефіцієнт достатності грошового потоку (операційний ГП / поточні зобов'язання)	0,025	0,020	0,027	> 0,1 – недостатній
Коефіцієнт ефективності грошових потоків (чистий ГП / валові надходження)	0,267	0,169	0,199	> 0,2 – задовільний
Коефіцієнт реінвестування (інвест. ГП / операційний ГП)	1,18	2,37	0,91	< 1,0 – норма у 2024
Коефіцієнт покриття короткострокових зобов'язань (ГП від операцій / коротк. зобов.)	0,031	0,026	0,034	> 0,4 – критично низький
Рентабельність грошових потоків (чистий прибуток / операційний ГП)	1,55	2,50	2,11	Зростає – позитивно
Коефіцієнт ліквідності LCR (норматив НБУ)	218%	267%	312%	> 100% – відповідає

Джерело: за даними фінансової звітності АТ КБ «ПриватБанк» [47, 48, 49]

Однак, ця ситуація є специфічною для банківських установ і не свідчить про реальну загрозу ліквідності. Для банку значна частина «короткострокових зобов'язань» – це кошти на поточних рахунках клієнтів, які формально є зобов'язаннями до запитання, але на практиці є стабільним і навіть зростаючим джерелом ресурсів. Цей ефект «стабільного залишку» (core deposits) не відображається у стандартному розрахунку коефіцієнтів. Макаренко Ю. П. та Сущенко Т. В. підкреслюють, що для банків традиційні коефіцієнти ліквідності мають застосовуватись з урахуванням специфіки банківського балансу [23].

Коефіцієнт реінвестування у 2024 році опустився нижче 1 (0,91), що означає: обсяг нових інвестицій в активи менший за операційний грошовий потік. Це свідчить про певне уповільнення інвестиційної активності банку у 2024 році, яке можна пояснити зниженням доходності ОВДП внаслідок зниження облікової ставки НБУ з 25% до 13% протягом 2023-2024 років.

Рентабельність грошових потоків зросла з 1,55 у 2022 році до 2,50 у 2023 році і дещо знизилась до 2,11 у 2024 році. Значення більше 1 означає, що банк генерує прибуток, що перевищує операційний грошовий потік, – це можливо завдяки значним нарахованим, але не отриманим доходам (наприклад, накопиченим купонним виплатам за ОВДП). Стецюк П. А. та Грибик І. І. зазначають, що відхилення прибутку від грошового потоку є нормальним явищем і відображає різницю між методом нарахування та касовим методом [58].

Аналіз структури вхідних грошових потоків показує, що надходження від клієнтів (процентні і комісійні доходи) становлять основну частину вхідного потоку – близько 52% від загальних надходжень у 2024 році. Це підтверджує, що операційна діяльність є ключовим генератором доходів, а фінансова діяльність (залучення депозитів) забезпечує ресурсну базу для розміщення активів.

Порівняльний аналіз грошових потоків з показниками банківської системи, представленими у Звітах НБУ про фінансову стабільність [32, 33, 34], підтверджує лідерські позиції ПриватБанку. Банк формує близько 30-35% всього позитивного операційного грошового потоку банківської системи України, що відображає його домінуючу роль.

Отже, аналіз грошових потоків АТ КБ «ПриватБанк» за 2022-2024 роки свідчить про: стабільно позитивний операційний грошовий потік з тенденцією до зростання; значний обсяг фінансових надходжень завдяки нарощуванню депозитної бази; накопичення надлишкового запасу ліквідності як свідомої стратегія в умовах воєнної невизначеності; надвисоку рентабельність та ефективність управління. Зростання залишку грошових коштів більш ніж удвічі за три роки є результатом системної ліквідаційної стратегії банку.

Динаміка валютних грошових потоків є окремим важливим аспектом аналізу. В умовах запроваджених НБУ валютних обмежень [32] обсяги конверсійних операцій та міжнародних переказів у 2022 році різко скоротились порівняно з довоєнним рівнем. Проте вже у 2023-2024 роках

валютні надходження відновились завдяки масштабному потоку переказів від українців, що знаходяться за кордоном. За даними НБУ [33], обсяг приватних переказів до України у 2023 році становив понад 17 млрд дол., а ПриватБанк як найбільший роздрібний банк отримав значну частину цього потоку. Це суттєво збільшило надходження іноземної валюти і позитивно вплинуло на загальний баланс грошових потоків. [34]

Аналіз структури грошових потоків у розрізі клієнтських сегментів дозволяє виявити, які групи клієнтів є основними генераторами вхідних потоків. Для ПриватБанку фізичні особи формують переважну частину надходжень у вигляді депозитів та платіжних операцій (близько 70% фінансового потоку), тоді як корпоративні клієнти та МСП генерують переважно транзакційні надходження. [49] Тарасенко Н.В. та Завгородній А.Г. у своєму аналізі економічної безпеки ПриватБанку підкреслюють, що така концентрація на роздрібному сегменті є одночасно перевагою (диверсифікація за великою кількістю клієнтів) та слабким місцем (вразливість до масового впливу роздрібних вкладників у кризових умовах) [59].

Ефект накопиченої ліквідності є важливим феноменом, що характеризує грошові потоки ПриватБанку у 2022-2024 роках. Висока облікова ставка НБУ стимулювала розміщення залучених від клієнтів коштів переважно в депозитні сертифікати НБУ та ОВДП, а не в кредити реального сектору. Це призвело до формування «підвищеного буфера ліквідності», що відображається у зростанні залишку грошових коштів. [34] Метлушко О. В. та Грицик А. Р. зазначають, що у міру нормалізації монетарної політики банкам доведеться переосмислити свою стратегію розміщення активів і переорієнтуватись на кредитування реального сектору [24]. Це вимагатиме відповідної трансформації і структури грошових потоків.

Динаміка нормативів ліквідності АТ КБ «ПриватБанк» за проаналізований період наведена в табл. 2.5.

Аналіз даних табл. 2.5 свідчить про високу фінансову стійкість, надійну ліквідність та ефективне управління ризиками банку протягом періоду.

Динаміка нормативів ліквідності АТ КБ «ПриватБанк»

Норматив	2022 р.	2023 р.	2024 р.	Мінімальний норматив НБУ
Норматив адекватності регулятивного капіталу (Н2), %	14,8	16,7	18,2	$\geq 10\%$
Норматив покриття ліквідністю (LCR), %	218	267	312	$\geq 100\%$
Норматив чистого стабільного фінансування (NSFR), %	142	156	168	$\geq 100\%$
Норматив максимального кредитного ризику (Н7), %	18,4	17,9	17,2	$\leq 25\%$
Норматив великих кредитних ризиків (Н8), %	86,2	79,4	72,1	$\leq 800\%$
Норматив інвестування (Н11), %	2,1	1,8	1,6	$\leq 15\%$

Джерело: складено автором за даними статистичної звітності АТ КБ

«ПриватБанк» [53] та звітів НБУ [32, 33, 34]

Усі показники установи не просто відповідають жорстким вимогам Національного банку України (НБУ), а й демонструють стійку позитивну динаміку.

Капіталізація (Норматив Н2). Норматив адекватності регулятивного капіталу (Н2) зріс із 14,8% у 2022 році до 18,2% у 2024 році. Показник суттєво перевищує мінімальний поріг НБУ. Це свідчить про захищеність банку від можливих збитків, нарощення власного капіталу та високу здатність своєчасно розраховуватися за своїми зобов'язаннями перед вкладниками навіть у кризових умовах.

Короткострокова ліквідність (LCR) зросла з 218% до 312% при зазначеному нормативі. Банк має потужний трикратний запас високоякісних ліквідних активів для покриття можливого відтоку коштів протягом 30 днів у стресових умовах.

Довгострокова стабільність (NSFR) збільшилася з 142% до 168% при зазначеному нормативі. Це підтверджує, що банк фінансує свою діяльність шляхом залучення стабільних і довгострокових джерел (наприклад, строкових депозитів), мінімізуючи залежність від «гарячих» короткострокових ресурсів.

Концентрація ризику на одного контрагента (Н7) планомірно знижувалася з 18,4% до 17,2%, перебуваючи в межах безпечної зони. Це свідчить про належну диверсифікацію кредитного портфеля та відсутність критичної залежності від окремих великих позичальників.

Великі кредитні ризики (Н8) скоротилися з 86,2% до 72,1%. Показник у рази менший за максимально дозволений ліміт НБУ, що вказує на зважену кредитну політику та мінімальний рівень сукупного кредитного ризику для капіталу банку.

Норматив інвестування (Н11) знизився з 2,1% до 1,6% при ліміті. Банк жорстко контролює обсяг залучення власних коштів у капітал інших юридичних осіб, фокусуючись на класичній банківській діяльності та не заморожуючи капітал у неліквідних інвестиційних активах.

Проведений аналіз нормативів за 2022-2024 роки дозволяє охарактеризувати фінансовий стан банку як абсолютно стабільний, високоліквідний та інвестиційно привабливий.

АТ КБ «ПриватБанк» продемонстрував зразкову модель капіталізації та управління ризиками в умовах макроекономічної нестабільності.

3. ОРГАНІЗАЦІЯ ОБЛІКУ ГРОШОВИХ КОШТІВ ТА УДОСКОНАЛЕННЯ ОБЛІКУ ГРОШОВИХ ПОТОКІВ В АТ КБ «ПриватБанк», відділення «Одеське №56»

3.1. Організація бухгалтерського обліку грошових коштів у АТ КБ «ПриватБанк», відділення «Одеське №56»

Організація бухгалтерського обліку грошових коштів у АТ КБ «ПриватБанк» базується на вимогах чинного законодавства України, нормативних актів НБУ та міжнародних стандартів фінансової звітності. Облік здійснюється відповідно до облікової політики банку, що затверджується Правлінням і Наглядовою радою щорічно з урахуванням змін у нормативному середовищі.

Система бухгалтерського обліку банку є автоматизованою і функціонує на базі власної банківської інформаційної системи. Відповідно до Положення НБУ № 75 [45], усі операції мають відображатись у системі обліку в той самий операційний день, у який вони здійснюються. Операційний день банку регламентований внутрішніми документами і включає чіткий розклад проведення різних категорій операцій.

Облік грошових коштів у АТ КБ «ПриватБанк» здійснюється на таких основних рахунках:

- 1001 «Банкноти та монети в касі банку» – готівкові кошти в центральній касі та операційних касах відділень;
- 1002 «Банкноти та монети в касі відділень банку» – деталізований облік у розрізі структурних підрозділів;
- 1200 «Кошти на вимогу в Національному банку України» – залишок на кореспондентському рахунку в НБУ;
- 1500 «Кошти на вимогу в інших банках» – залишки на кореспондентських рахунках «ностро» в інших банках;

– 2600, 2620, 2650 – поточні рахунки клієнтів (юридичних і фізичних осіб), що є зобов'язаннями банку.

Організація обліку готівкових коштів є особливо складним та відповідальним напрямом роботи. ПриватБанк має одну з найбільших мереж банкоматів в Україні (понад 10 000 одиниць), що зумовлює необхідність щоденного інкасування та перерахунку значних обсягів готівки.

Облік руху готівкових коштів у банку передбачає:

- щоденний перерахунок залишків у касах відділень і звіряння з даними обліку;
- ведення касових журналів за кожним касиром;
- документування кожної операції з готівкою (прибуткові та видаткові касові ордери, оголошення на внесок готівки, заяви на отримання готівки);
- інкасацію банкоматів відповідно до встановленого графіка.

Облік операцій з безготівковими коштами клієнтів є основним за обсягом. ПриватБанк щодня обробляє мільйони транзакцій через різні канали: платіжні доручення, карткові операції, перекази через «Приват24», комунальні платежі тощо. Кожна операція автоматично відображається в обліковій системі за принципом подвійного запису і формує відповідний банківський рядок у виписці клієнта.

Особливості обліку коштів у НБУ пов'язані з тим, що кореспондентський рахунок у НБУ (рахунок 1200) є основним інструментом міжбанківських розрахунків в Україні. Усі безготівкові платежі між банками проходять через систему електронних платежів НБУ (СЕП). ПриватБанк, як найбільший банк, щодня проводить через СЕП сотні тисяч транзакцій на загальну суму в десятки мільярдів гривень. Облік цих операцій ведеться в режимі реального часу: після отримання підтвердження від СЕП сума зараховується або списується з рахунку 1200 і одночасно відображається на рахунок клієнта.

Облік операцій в іноземній валюті є важливою складовою системи обліку грошових коштів. ПриватБанк здійснює операції у більш ніж 20

валютах. Відповідно до вимог МСФЗ 9 [27] та облікової політики банку, усі іноземні валюти перераховуються у гривнях за офіційним курсом НБУ на дату операції. На кожну звітну дату проводиться переоцінка залишків в іноземній валюті за поточним курсом НБУ з відображенням курсових різниць у звіті про сукупний дохід.

Схему основних облікових записів за операціями з грошовими коштами в АТ КБ «ПриватБанк» представлено у таблиці 3.1.

Таблиця 3.1

Основні кореспонденції рахунків за операціями з грошовими коштами
в АТ КБ «ПриватБанк»

Вид операції	Дебет рахунку	Кредит рахунку	Зміст операції
Отримання готівки в касу банку	1001 «Банкноти та монети в касі банку»	2620 «Поточні рахунки фізичних осіб»	Зняття клієнтом готівки з поточного рахунку
Поповнення рахунку клієнта готівкою	2620 «Поточні рахунки фізичних осіб»	1001 «Банкноти та монети в касі банку»	Клієнт вносить готівку на поточний рахунок
Зарахування коштів на кор. рахунок в НБУ	1200 «Кошти на вимогу в НБУ»	Рахунок відправника	Міжбанківський переказ на рахунок у НБУ
Виплата процентів за депозитом фіз. особи	7041 «Процентні витрати за строк. депозитами»	2620 «Поточні рахунки фізичних осіб»	Нарахування та виплата процентів за вкладом
Нарахування процентів за кредитом	2068 «Нараховані доходи за кред. юр. осіб»	6023 «Процентні доходи за кред. юр. осіб»	Нарахування відсотків за наданим кредитом
Видача готівки через банкомат (АТМ)	2620 «Поточні рахунки фізичних осіб»	1001 «Банкноти та монети в касі банку»	Зняття через банкомат за картою Visa/MC
Отримання міжбанківського кредиту	1200 / 1500	1621 «Короткострокові кредити від банків»	Залучення ресурсів на міжбанківському ринку
Здійснення платежу за дорученням клієнта	2600 «Поточні рахунки юридичних осіб»	1200 «Кошти на вимогу в НБУ»	Безготівковий переказ за платіжним дорученням

Джерело: складено автором на основі Плану рахунків бухгалтерського обліку банків України [15] та облікової практики ПриватБанку

Аналіз таблиці 3.1 показує, що облік операцій з грошовими коштами у банку охоплює широкий спектр операцій – від видачі готівки клієнту до

складних міжбанківських транзакцій. При цьому кожна операція відображається за принципом подвійного запису: збільшення активного рахунку (наприклад, 1001 при отриманні готівки до каси) відповідає зменшенню зобов'язань (наприклад, 2620 при видачі клієнту його коштів).

Важливим аспектом організації обліку є внутрішній контроль за операціями з грошовими коштами.

У ПриватБанку функціонує багаторівнева система внутрішнього контролю:

- первинний контроль на рівні касира (авторизація операцій, звірення залишків);
- контроль на рівні операційного менеджера відділення;
- щоденний звіт про касові операції, що автоматично формується в обліковій системі;
- несподівані перевірки каси контролерами внутрішнього аудиту;
- щорічний зовнішній аудит.

Документальне оформлення операцій з грошовими коштами є критично важливим елементом обліку. Кожна готівкова операція супроводжується первинним документом: для прибуткових операцій – оголошенням на внесок готівки або прибутковим касовим ордером; для видаткових – видатковим касовим ордером або заявою клієнта. Безготівкові операції оформляються платіжними дорученнями (для клієнтів) або меморіальними ордерами (для операцій банку за власними рахунками).

Автоматизація обліку грошових коштів у ПриватБанку є однією з найбільш розвинених серед українських банків. Внутрішня ІТ-система банку забезпечує: автоматичне відображення карткових транзакцій (з часом обробки до 2 секунд); автоматичне формування проводок за операціями через «Приват24»; реальне відстеження залишків на всіх рахунках; автоматичну звірку з даними НБУ, VISA та Mastercard; формування звітів для НБУ в автоматичному режимі.

Синтетичний облік грошових коштів ведеться на рівні відповідних рахунків Плану рахунків [15]. Аналітичний облік забезпечує деталізацію до рівня окремого клієнта, відділення, виду валюти та інших параметрів. Щоденний оборотно-сальдовий баланс є основним оперативним документом, що фіксує стан обліку на кожний операційний день.

Особливою організаційною процедурою є щомісячна, щоквартальна та річна звірка залишків грошових коштів. Вона включає звіряння даних обліку із банківськими виписками НБУ (щодо рахунку 1200), виписками банків-кореспондентів (щодо рахунків 1500), а також із внутрішніми даними обліку за рахунками клієнтів. Виявлені розбіжності підлягають негайному розслідуванню та виправленню.

Складання звіту про рух грошових коштів відповідно до МСБО 7 є важливим завершальним елементом організації обліку грошових потоків. ПриватБанк застосовує прямий метод складання розділу «Операційна діяльність», що є більш інформативним для користувачів звітності [25]. Звіт готується в автоматизованому режимі на основі даних обліку і затверджується Правлінням банку. Він є невід'ємною частиною річної фінансової звітності, що підлягає обов'язковому аудиту.

Облікова політика банку щодо грошових коштів детально регулює порядок визнання та оцінки. Грошові кошти визнаються в обліку в момент отримання або перерахування відповідно до принципу нарахування, однак фактичний рух коштів фіксується за касовим методом у Звіті про рух грошових коштів. Ця подвійність – нарахування для звіту про прибутки та касовий принцип для звіту про рух – є стандартною обліковою практикою відповідно до МСБО 7 [25] і вимагає уважного контролю при підготовці фінансової звітності.

Облік іноземної валюти здійснюється відповідно до вимог МСФЗ 9 [27] та НБУ. Всі залишки в іноземній валюті переводяться у гривні за офіційним обмінним курсом НБУ на дату складання балансу, а курсові різниці, що виникають при переоцінці, відображаються у звіті про прибутки і збитки.

ПриватБанк веде детальний аналітичний облік в розрізі кожної валюти, що дозволяє контролювати відкриту валютну позицію та дотримуватись встановлених НБУ лімітів. Управління валютним ризиком здійснюється казначейством банку, яке щоденно проводить операції купівлі-продажу іноземної валюти для закриття позицій.

Нарахування процентів за кредитами та депозитами є невід’ємною частиною облікового процесу, пов’язаного з грошовими коштами. Відповідно до принципу нарахування, процентні доходи і витрати визнаються в обліку щодня незалежно від фактичного руху грошових коштів. Це породжує значний розрив між нарахованими та фактично отриманими чи сплаченими сумами, що відображається у рядках «Нараховані доходи» та «Нараховані витрати» балансу. Контроль за реальним надходженням нарахованих відсотків є важливим елементом управління якістю кредитного портфеля.

Процедура закриття операційного дня є ключовим елементом організації обліку в банку. Наприкінці кожного операційного дня банківська інформаційна система автоматично виконує: перевірку балансу (рівності активів і пасивів); формування оборотно-сальдового балансу; генерацію виписок для клієнтів; передачу файлів звітності до НБУ; архівування операційних даних. Цей процес є повністю автоматизованим у ПриватБанку і займає лічені хвилини, хоча для відновлення після технічних збоїв передбачені процедури ручного коригування.

Таким чином, організація бухгалтерського обліку грошових коштів у АТ КБ «ПриватБанк» є комплексною, автоматизованою та відповідає вимогам чинного законодавства і МСФЗ. Ключовими елементами системи є: чітка класифікація і аналітичний облік за рахунками; надійна система первинної документації; ефективний внутрішній контроль; висока ступінь автоматизації.

3.2. Особливості обліку грошових потоків у банку

Облік грошових потоків у банківській установі суттєво відрізняється від обліку у нефінансових підприємствах. Ці відмінності обумовлені специфікою

банківської діяльності як фінансового посередника, що оперує переважно чужими грошовими коштами і де грошовий потік є не лише засобом, а й основним предметом бізнесу.

Першою особливістю є масштаб і частота операцій. ПриватБанк щоденно проводить від 10 до 30 млн транзакцій залежно від дня тижня і сезону. Загальний обсяг операцій, що проходять через банківську систему, становить сотні мільярдів гривень щодня. Це принципово відрізняє банк від звичайного підприємства і вимагає спеціалізованих технологічних рішень для обліку і обробки такого потоку операцій.

Другою особливістю є двоїстість природи грошових коштів у банку. На відміну від підприємства, де гроші є однозначно активом, у банку залежно від позиції вони можуть бути як активом (готівка в касі, кошти в НБУ), так і зобов'язанням (кошти клієнтів на рахунках). Сілівончик О. В. та Скрипник М. І. наголошують, що ця двоїстість вимагає особливої уваги при організації аналітичного обліку та складанні звітності [55].

Третьою особливістю є наявність специфічних видів грошових операцій: операції на міжбанківському ринку (надання і залучення міжбанківських кредитів, конверсійні операції); операції з НБУ (обов'язкові резерви, кредити рефінансування, депозитні сертифікати); документарні операції (виконання акредитивів, гарантій); клірингові операції за платіжними картками через VISA та Mastercard; операції з готівкою через мережу банкоматів.

Четвертою особливістю є необхідність дотримання нормативів НБУ, що безпосередньо впливають на управління грошовими потоками. Блащук-Дев'яткіна Н. та Маруніч К. зазначають, що банки зобов'язані підтримувати певний рівень ліквідних активів, що суттєво обмежує можливості оптимізації грошових потоків порівняно зі звичайними підприємствами [2]. Мінімальний залишок на кореспондентському рахунку в НБУ (обов'язкові резерви) є регуляторним обмеженням, що не дозволяє банку вільно розпоряджатися всією сумою залучених коштів.

П'ятою особливістю є відображення операцій з іноземною валютою. ПриватБанк щодня здійснює тисячі операцій купівлі-продажу іноземної валюти, переказів в іноземній валюті та конверсійних операцій. Облік цих операцій ускладнюється необхідністю: перерахунку у функціональну валюту (гривню) за курсом НБУ; відображення курсових різниць; дотримання лімітів відкритої валютної позиції.

Шостою особливістю є відображення нарахованих доходів і витрат. Банк нараховує відсотки за кредитами та депозитами щодня, однак фактичний рух грошових коштів здійснюється лише при виплаті або отриманні. Це призводить до значного розриву між прибутком (нарахованим методом) і фактичним грошовим потоком, що є важливим чинником при аналізі звітності. Клімова І. О. та Остапенко В. М. підкреслюють, що саме цей розрив між нарахованими доходами і реальними надходженнями грошових коштів є ключовою відмінністю банківської звітності і вимагає спеціального розкриття у примітках [18].

У контексті воєнного стану 2022-2024 років в обліку грошових потоків ПриватБанку виникли додаткові специфічні аспекти.

По-перше, банку довелося враховувати обмеження на операції в іноземній валюті, введені НБУ [32]: заборону на зняття готівки в іноземній валюті, обмеження переказів за кордон, обов'язковий продаж валютної виручки. Ці обмеження суттєво змінили структуру грошових потоків за валютними операціями.

По-друге, наявність активів і зобов'язань банку на тимчасово окупованих територіях вимагала особливих підходів до обліку. НБУ встановив спеціальний порядок відображення активів, доступ до яких є обмеженим внаслідок окупації. Ці активи переводились до окремих категорій і на них формувались підвищені резерви відповідно до МСФЗ 9 [27].

Особливим аспектом обліку є забезпечення неперервності роботи банку в умовах відключень електроенергії та інших перебоїв, характерних для воєнного стану. ПриватБанк інвестував у резервні джерела живлення та

відмовостійку IT-інфраструктуру, що дозволяло підтримувати безперервний облік навіть в умовах тривалих блекаутів. Цей досвід виявив необхідність особливих процедур узгодження даних при відновленні роботи після перебоїв.

Ще однією особливістю є облік операцій з державними програмами підтримки. В рамках програм «5-7-9», «єОселя» та інших банк отримує компенсацію різниці між ринковою та пільговою процентними ставками від держави. Ці надходження мають специфічний характер і вимагають окремого обліку від звичайних процентних доходів. Відповідно до МСФЗ 9, кредити, надані в рамках державних програм, можуть класифікуватись інакше, ніж звичайні ринкові кредити, що впливає на порядок розрахунку ефективної ставки відсотка.

Важливою особливістю є організація обліку розрахунків через платіжну систему ПРОСТІР – вітчизняну альтернативу міжнародним картковим системам Visa та Mastercard. ПриватБанк активно розвиває випуск карток ПРОСТІР як елемент зміцнення фінансової незалежності України. Облік операцій через ПРОСТІР має свою специфіку порівняно з міжнародними системами: кліринг та розрахунки здійснюються через НБУ, а не через міжнародні процесингові центри. Це впливає на терміни і порядок відображення в обліку розрахункових операцій за картками.

Облік операцій у сфері торгового фінансування є ще однією специфічною ділянкою банківського обліку. Акредитиви і гарантії, які ПриватБанк надає на підтримку зовнішньоторговельних угод своїх корпоративних клієнтів, відображаються як позабалансові зобов'язання до моменту їх виконання. При виконанні акредитиву відбувається фактичний рух грошових коштів, що відображається в обліку і впливає на грошовий потік від операційної діяльності. Управління ризиками документарних операцій вимагає спеціалізованих знань і є окремим напрямом у системі обліку та контролю банку.

Цифрова трансформація банківського бізнесу породжує нові облікові виклики. Розвиток продуктів на основі технології *Open Banking*, коли клієнт

може управляти рахунками в різних банках через єдиний інтерфейс, ускладнює ідентифікацію та класифікацію грошових потоків. Операції BNPL («купи зараз – сплати потім»), що набирають популярності, потребують специфічного облікового підходу: кредитна складова відображається як зобов'язання клієнта, а торговець отримує кошти негайно – що створює тимчасову різницю між рухом коштів і визнанням доходів і витрат.

Важливою особливістю є організація обліку агрегованих та консолідованих грошових потоків. ПриватБанк публікує як окрему, так і консолідовану фінансову звітність [47, 48, 49, 50, 51]. Консолідована звітність включає дочірні компанії і вимагає елімінування внутрішньогрупових грошових потоків. Це суттєво ускладнює підготовку консолідованого звіту про рух грошових коштів.

Отже, облік грошових потоків у АТ КБ «ПриватБанк» характеризується рядом суттєвих особливостей: надзвичайним масштабом операцій, двоїстою природою грошових коштів, специфічними видами операцій (міжбанківські, документарні, карткові), регуляторними обмеженнями НБУ, складним обліком іноземної валюти та нарахованих доходів і витрат. Умови воєнного стану додали до цього переліку нові специфічні аспекти: валютні обмеження, облік активів на окупованих територіях і забезпечення неперервності обліку.

3.3. Напрями вдосконалення обліку та управління грошовими потоками

Незважаючи на те, що система обліку грошових коштів та управління грошовими потоками в АТ КБ «ПриватБанк» є однією з найбільш розвинених серед українських банків, проведений аналіз виявив ряд проблемних аспектів та резервів для вдосконалення. Розробка конкретних пропозицій щодо покращення є важливим практичним результатом дослідження.

Перший напрям – вдосконалення управлінської звітності з аналізу грошових потоків. Аналіз показав, що банк щодня генерує значні обсяги

облікової інформації, однак трансформація цих даних у цінну управлінську аналітику потребує вдосконалення. Пропонується запровадити систему автоматичного розрахунку коефіцієнтів якості грошових потоків (таблиця 2.3) у режимі реального часу з відображенням на управлінських дашбордах для топ-менеджменту. Це дозволить оперативно виявляти відхилення від цільових значень і приймати своєчасні управлінські рішення. Роганова Г. О. та Кириленко В. В. обґрунтовують, що коефіцієнтний аналіз грошових потоків є ефективним інструментом оперативного управління фінансовим станом установи [54].

Другий напрям – підвищення точності прогнозування грошових потоків. Банк вже здійснює прогнозування ліквідності відповідно до вимог НБУ, однак горизонт і деталізація цих прогнозів можуть бути суттєво покращені. Пропонується впровадити методи машинного навчання (machine learning) для прогнозування щоденних надходжень і видатків на основі великих масивів транзакційних даних. Така система дозволила б більш точно передбачати піки навантаження, оптимізувати залишки готівки в банкоматах і скорочувати витрати на інкасування.

Цей підхід є актуальним у контексті того, що Мулик Т. О. підкреслює: управління грошовими потоками вимагає поєднання аналізу фактичних даних із прогнозуванням майбутніх потоків [28, 29]. Застосування алгоритмів глибокого навчання (deep learning) для прогнозування транзакційних патернів може суттєво покращити якість управлінських рішень щодо розміщення ліквідних активів.

Третій напрям – оптимізація структури грошових потоків з метою підвищення прибутковості. Аналіз показав, що банк підтримує надлишково високий рівень ліквідності (LCR 312% при нормативі 100%). Хоча це є свідомою стратегією в умовах воєнного стану, у міру стабілізації ситуації є можливість більш ефективного розміщення надлишкових ліквідних активів. Пропонується розробити динамічну модель оптимального розподілу активів з урахуванням поточного рівня ризику: перерозподіл частини ресурсів з

короткострокових ОВДП у більш прибуткові кредитні операції по мірі зниження невизначеності.

Четвертий напрям – вдосконалення розкриття інформації у фінансовій звітності. Відповідно до вимог МСФЗ 7 [26], банк зобов'язаний розкривати інформацію про ризики, що виникають унаслідок операцій з фінансовими інструментами. Пропонується розширити аналітичне розкриття інформації про грошові потоки у примітках до фінансової звітності: зокрема, включити деталізацію грошових потоків за основними видами операцій (карткові транзакції, комунальні платежі, перегази, кредитні операції), а також деталізацію за клієнтськими сегментами (роздрібні клієнти, малий бізнес, корпоративний бізнес, державний сектор).

П'ятий напрям – посилення внутрішнього контролю за грошовими операціями. Хоча система внутрішнього контролю ПриватБанку є розвиненою, практика виявила певні вразливості в умовах воєнного стану: дистанційна авторизація операцій, тимчасове делегування повноважень в умовах евакуації персоналу, підвищений ризик шахрайства з використанням соціальної інженерії. Пропонується: запровадити додаткові автоматизовані контрольні процедури для підозрілих транзакцій (anomaly detection); посилити процедури верифікації при операціях з підвищеним ризиком; удосконалити процедури відновлення обліку після аварійних ситуацій.

Шостий напрям – удосконалення обліку грошових потоків в умовах цифрових фінансових послуг. Розвиток ринку PayTech і розширення функціоналу «Приват24» постійно породжують нові типи операцій, для яких існуючий план рахунків може бути недостатньо деталізованим. Пропонується: регулярний перегляд аналітичних рахунків відповідно до нових видів операцій; розробка стандартів обліку операцій з цифровими фінансовими продуктами (подарункові картки, BNPL-продукти «купи зараз – плати потім», цифровий кешбек); удосконалення методики обліку ланцюжка грошових потоків у складних продуктах (наприклад, операції «Конверт» для накопичень).

Сьомий напрям – інтеграція аналізу грошових потоків у систему стрес-тестування. НБУ щорічно проводить оцінку стійкості банків [35, 36], що включає стрес-тести ліквідності. Пропонується підвищити деталізацію внутрішніх стрес-сценаріїв: розробити специфічні для умов воєнного стану сценарії «war stress» з урахуванням можливих масштабних ударів по критичній інфраструктурі, тривалого відключення електроенергії та великого впливу депозитів. Такий підхід відповідає рекомендаціям Харченко Т. М. та Яковенко С. І. [64] щодо необхідності адаптації методик стрес-тестування до специфічних ризиків воєнного часу.

Восьмий напрям – розвиток системи управлінського обліку грошових потоків у розрізі бізнес-сегментів. Кириленко В. В. та Мозгова Г. В. підкреслюють важливість деталізованого аналізу грошових потоків за окремими напрямками бізнесу для прийняття ефективних управлінських рішень [17]. Пропонується запровадити систему сегментного аналізу грошових потоків за такими напрямками: роздрібний банкінг (фізичні особи), корпоративний банкінг (великий бізнес), бізнес-банкінг (МСП), казначейські операції, ІТ та цифровий банкінг. Така деталізація дозволить виявити, які сегменти генерують найбільший чистий грошовий потік і де є резерви для покращення.

Дев'ятий напрям – вдосконалення розкриття інформації про грошові потоки для вкладників і громадськості. У контексті державної власності на банк та його ключової ролі у фінансовій системі пропонується розширити публічне розкриття даних про грошові потоки у форматі, зрозумілому для широкої аудиторії. Зокрема, рекомендується публікувати на сайті банку щоквартальну інфографіку з ключовими показниками грошових потоків та пояснювати їх значення для клієнтів. Це підвищить прозорість, укріпить довіру вкладників і сприятиме стабільності ресурсної бази.

Десятий напрям – підготовка до впровадження цифрової гривні. НБУ веде роботу над концепцією цифрової гривні (е-гривні), і у разі її запровадження виникне принципово новий клас операцій, що потребуватиме

адаптації системи обліку. ПриватБанку як найбільшому роздрібному банку доцільно заздалегідь розробити методологію обліку операцій з цифровою гривнею та підготувати відповідні зміни до облікової політики і плану рахунків аналітичного обліку.

Одинадцятий напрям – вдосконалення методологічного забезпечення обліку грошових потоків у контексті відновлення та реструктуризації. У міру того, як Україна рухатиметься до повоєнного відновлення, банківська система стикнеться з новими обліковими викликами: відновлення обліку активів на деокупованих територіях, реструктуризація кредитного портфеля позичальників, що постраждали від війни, відображення страхових виплат та компенсацій. Для ПриватБанку ці питання матимуть особливу значущість. Пропонується завчасно розробити методичні рекомендації та внутрішні стандарти для обліку таких нестандартних операцій. Черненко С. С. та Оберемок І. І. зазначають, що якість методологічного забезпечення є вирішальним чинником достовірності обліку в кризових і постконфліктних умовах [66].

Дванадцятий напрям – підвищення кваліфікації облікових фахівців з питань управління грошовими потоками. Навіть найдосконаліші системи та процедури вимагають компетентних фахівців, що їх застосовують. В умовах швидких змін нормативного середовища та технологічних інновацій безперервне навчання є критично важливим. Пропонується: розробити програму внутрішньої сертифікації фахівців з МСФЗ і управління ліквідністю; запровадити обов’язкові щорічні тренінги щодо нових вимог НБУ та змін МСФЗ; налагодити обмін досвідом з провідними зарубіжними банками у сфері організації обліку грошових потоків. Щепіна Т. Г. підкреслює, що постійний розвиток компетенцій облікового персоналу є необхідною умовою підтримання якості фінансової звітності на рівні найкращих міжнародних практик [67].

Реалізація запропонованих напрямів вдосконалення має здійснюватися поетапно. На першому етапі пропонується зосередитись на вдосконаленні

управлінської звітності, посиленні внутрішнього контролю та розширенні розкриття інформації у фінансовій звітності – ці заходи не вимагають значних інвестицій і можуть бути реалізовані силами існуючих підрозділів. На другому етапі доцільно впровадити системи прогнозування на основі машинного навчання та оптимізувати структуру активів. Третій етап пов'язаний із підготовкою до нових технологічних реалій (цифрова гривня, відкритий банкінг).

Таким чином, запропоновані напрями вдосконалення обліку та управління грошовими потоками охоплюють технологічний, методологічний, аналітичний, організаційний і комунікаційний аспекти. Їх реалізація дозволить АТ КБ «ПриватБанк» підвищити ефективність управління ліквідністю, покращити якість фінансової звітності та зміцнити позиції лідера у впровадженні інноваційних банківських практик в Україні.

ВИСНОВКИ ТА ПРОПОЗИЦІЇ

За результатами проведеного дослідження сформульовано такі основні висновки.

1. Грошові кошти є найбільш ліквідним видом активів підприємства і включають готівку в касі, кошти на рахунках у банках та депозити до запитання. Відповідно до НП(С)БО 1 та МСБО 7, вони відрізняються від еквівалентів грошових коштів, якими є короткострокові високоліквідні інвестиції. Грошові потоки є динамічним аспектом руху грошових коштів і класифікуються за операційною, інвестиційною та фінансовою діяльністю. Для банківських установ управління грошовими потоками є ключовою функцією, від якої залежить ліквідність та платоспроможність установи.

2. Нормативно-правове регулювання обліку грошових коштів у банківських установах є чотирирівневим: законодавчий рівень, нормативний рівень НБУ, рівень МСФЗ, рівень внутрішньої облікової політики банку. Дотримання всіх рівнів цієї системи є обов'язковою умовою достовірного обліку.

3. Методика аналізу грошових потоків включає горизонтальний аналіз (динаміка показників у часі), вертикальний аналіз (структура грошових потоків) та коефіцієнтний аналіз (достатність, ефективність, збалансованість потоків). Для банків аналітичний інструментарій доповнюється нормативами НБУ (LCR, NSFR) та стрес-тестуванням ліквідності. Існують два методи складання розділу «Операційна діяльність» звіту про рух грошових коштів – прямий та непрямий; для банків типовим є прямий метод як більш інформативний.

4. АТ КБ «ПриватБанк» є найбільшою банківською установою України: обслуговує понад 20 млн клієнтів, перебуває у стовідсотковій державній власності (Міністерство фінансів), займає лідерські позиції у роздрібному та цифровому банківському сегменті. Банк є системно важливим і знаходиться

під особливим наглядом НБУ. У 2022-2024 роках банк демонстрував стабільне зростання попри умови повномасштабної війни.

5. Аналіз фінансово-економічних показників діяльності АТ КБ «ПриватБанк» за 2022-2024 роки виявив: зростання активів (+43%); збільшення кредитного портфеля (нетто) (+66%); зростання депозитів фізичних осіб (+50%); зростання чистого прибутку (більш ніж удвічі); підвищення ROA з 3,5% до 5,0%, ROE – з 33,7% до 43,1%. Нормативи НБУ (H2, LCR) виконуються зі значним запасом.

6. Аналіз грошових потоків банку показав: операційний грошовий потік є стабільно позитивним з тенденцією до зростання у 2024 році; основним джерелом ресурсного зростання є фінансова діяльність – нетто-залучення депозитів клієнтів; інвестиційна діяльність характеризується від’ємним потоком (вкладення в ОВДП та кредитний портфель); залишок грошових коштів зріс з 126,1 до 277,3 млрд грн, що відображає стратегію накопичення надлишкової ліквідності в умовах воєнного стану.

7. Коефіцієнтний аналіз грошових потоків виявив: надвисокий рівень ліквідності (LCR 312% при нормативі 100%); рентабельність грошових потоків 2,11-2,50, що свідчить про перевищення нарахованого прибутку над реальним грошовим потоком; коефіцієнт реінвестування у 2024 році знизився нижче 1 (0,91), що відображає уповільнення інвестиційної активності. Низьке значення коефіцієнта покриття зобов’язань операційним потоком (0,034) є специфічним для банківського балансу і не свідчить про реальну проблему ліквідності.

8. Організація бухгалтерського обліку грошових коштів у АТ КБ «ПриватБанк» здійснюється відповідно до Плану рахунків та Положення НБУ. Облік є повністю автоматизованим і базується на банківській ІТ-системі, що забезпечує обробку мільйонів транзакцій щодня. Ключовими рахунками обліку є 1001, 1200, 1500 (активні рахунки) та 2600, 2620 (пасивні рахунки – кошти клієнтів). Система внутрішнього контролю є багаторівневою та відповідає вимогам НБУ і міжнародним стандартам.

9. Облік грошових потоків у банку характеризується низкою специфічних особливостей: надзвичайним масштабом і частотою операцій; двоїстою природою грошових коштів (актив / зобов'язання); наявністю специфічних видів операцій (міжбанківські, документарні, карткові); регуляторними обмеженнями НБУ щодо рівня ліквідності; складним обліком іноземних валют та нарахованих доходів і витрат. Умови воєнного стану додали особливих аспектів: валютні обмеження, облік активів на окупованих територіях, забезпечення неперервності обліку.

10. За результатами дослідження запропоновано дванадцять напрямів вдосконалення обліку та управління грошовими потоками АТ КБ «ПриватБанк»:

- вдосконалення управлінської аналітики в режимі реального часу;
- впровадження ML-прогнозування грошових потоків;
- оптимізація структури активів у міру стабілізації ситуації;
- розширення розкриття інформації у фінансовій звітності відповідно до МСФЗ 7;
- посилення внутрішнього контролю з використанням систем виявлення аномалій;
- адаптація обліку до нових цифрових продуктів;
- інтеграція сценарного аналізу в систему стрес-тестування;
- розвиток сегментного управлінського обліку грошових потоків;
- підвищення публічної прозорості;
- підготовка до впровадження цифрової гривні;
- вдосконалення методологічного забезпечення обліку в умовах відновлення;
- підвищення кваліфікації облікових фахівців.

Реалізація цих заходів дозволить підвищити ефективність управління ліквідністю, покращити якість звітності та зміцнити конкурентні позиції банку.

Практичне значення отриманих результатів полягає у можливості використання запропонованих методичних підходів і рекомендацій не лише АТ КБ «ПриватБанк», але й іншими банківськими установами України при організації обліку грошових коштів, проведенні аналізу грошових потоків та розробці заходів з удосконалення управління ліквідністю.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Бакал Й., Вайнрот В. Фінансова поведінка та ефективність банківських установ. // Вісник Університету банківської справи. 2022. № 2 (44). С. 18-27.
2. Блащук-Дев'яткіна Н., Маруніч К. Управління ліквідністю банків. // Молодий вчений. 2023. № 9 (121). С. 7-12.
3. Бойко Н. В., Турпак Т. Г., Назаренко Я. Я. Аналіз грошових потоків транспортних підприємств: проблемно-прагматичний підхід. // Modern Economics. 2021. № 28. С. 13-21.
4. Бондаренко Л. П., Коршикова Р. С. Облік і аналіз грошових коштів та грошових потоків підприємства. КНЕУ ім. В. Гетьмана. Київ, 2023. 107 с.
5. Варченко О. М., Дем'яненко С. І. Грошові кошти в системі бухгалтерського обліку підприємства. // Інноваційна економіка. 2021. № 1-2. С. 86-93.
6. Гетманенко О., Гелюта М. Сучасний стан показників банківської системи України. *Економіка та суспільство*. 2025. № 74. URL: <https://economyandsociety.in.ua/index.php/journal/article/view/6116> (дата звернення: 22.03.2026).
7. Гнатишин Л. Б., Прокопишин О. С. Грошові потоки підприємства: комплексний аналіз. // Інститут бухгалтерського обліку, контроль та аналіз в умовах глобалізації. 2020. № 1. С. 49-58.
8. Дмитренко А. І., Шаповалова А. П. Облік грошових операцій у банківських установах України. // Бізнес Інформ. 2023. № 10. С. 270-277.
9. Грудзевич У. Я., Дребот Н. Аналіз ліквідності та прибутковості банківської системи України в умовах воєнного стану. *Економіка та суспільство*. 2023. № 48. URL: <https://economyandsociety.in.ua/index.php/journal/article/view/2277> (дата звернення: 21.03.2026).

10. Закон України «Про аудит фінансової звітності та аудиторську діяльність» від 21.12.2017 № 2258-VIII. *Zakon.rada*: веб-сайт. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2258-19> (дата звернення: 15.02.2026).

11. Закон України «Про банки і банківську діяльність» від 07.12.2000 № 2121-III. *Zakon.rada*: веб-сайт. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2121-14> (дата звернення: 08.02.2026).

12. Закон України «Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні» від 16.07.1999 № 996-XIV. *Zakon.rada*: веб-сайт. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/996-14> (дата звернення: 05.02.2026).

13. Закон України «Про Національний банк України» від 20.05.1999 № 679-XIV. *Zakon.rada*: веб-сайт. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/679-14> (дата звернення: 10.02.2026).

14. Закон України «Про платіжні послуги» від 30.06.2021 № 1591-IX. *Zakon.rada*: веб-сайт. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1591-20> (дата звернення: 11.02.2026).

15. Інструкція про застосування Плану рахунків бухгалтерського обліку банків України: Постанова НБУ від 17.06.2004 № 280. *Zakon.rada*: веб-сайт. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0918-04> (дата звернення: 18.02.2026).

16. Інструкція про порядок відкриття, використання і закриття рахунків у національній та іноземних валютах: Постанова НБУ від 12.11.2003 № 492. *Zakon.rada*: веб-сайт. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z1172-03> (дата звернення: 13.02.2026).

17. Кириленко В. В., Мозгова Г. В. Удосконалення аналізу грошових коштів та їх потоків. *ResearchGate*. 2022. URL: <https://www.researchgate.net> (дата звернення: 10.05.2026).

18. Клімова І. О., Остапенко В. М. Особливості обліку операцій з готівковими коштами в банках. *Економіка та суспільство*. 2021. № 26. URL: <https://economyandsociety.in.ua> (дата звернення: 05.05.2026).

19. Косарева І. П., Яценко В. Ф. Аналіз основних фінансових показників діяльності банків України. // Підприємництво та інновації. 2022. № 22. С. 132-137.
20. Кузьмін О. Є., Миськів Г. В. Управління ліквідністю банків на макро- та мікрорівнях. // Науковий вісник НАН України. 2021. *Jnas.nbuv*: веб-сайт. URL: <http://jnas.nbuv.gov.ua/article/UJRN-0001490281> (дата звернення: 05.03.2026).
21. Лавренюк В. В., Журавльов О. С. Управління ліквідністю банків: теорія та практика. // Проблеми економіки. 2023. № 2. С. 213-223.
22. Лисиця Н. М., Боженко А. С. Роль аналізу грошових потоків у розвитку малого та середнього бізнесу. *Економіка та суспільство*. 2023. № 58. URL: <https://economyandsociety.in.ua> (дата звернення: 03.04.2026).
23. Макаренко Ю. П., Сущенко Т. В. Аналіз управління ліквідністю банку. *Ефективна економіка*. 2022. № 1. URL: <http://www.economy.nauka.com.ua/?op=1&z=9873> (дата звернення: 10.03.2026).
24. Метлушко О. В., Грицик А. Р. Фінансова стабільність банківської системи України в умовах воєнного стану. *Економіка та суспільство*. 2025. № 73. URL: <https://economyandsociety.in.ua/index.php/journal/article/view/5887> (дата звернення: 05.04.2026).
25. Міжнародний стандарт бухгалтерського обліку 7 «Звіт про рух грошових коштів» (IAS 7). *Mof.gov.ua*: веб-сайт. URL: https://mof.gov.ua/storage/files/IAS_07_ukr_2016.pdf (дата звернення: 20.02.2026).
26. Міжнародний стандарт фінансової звітності 7 «Фінансові інструменти: розкриття інформації» (IFRS 7). *Mof.gov.ua*: веб-сайт. URL: https://mof.gov.ua/storage/files/IFRS%2007_ukr.pdf (дата звернення: 21.02.2026).
27. Міжнародний стандарт фінансової звітності 9 «Фінансові інструменти» (IFRS 9). *Mof.gov.ua*: веб-сайт. URL: https://mof.gov.ua/storage/files/IFRS_09_ukr.pdf (дата звернення: 21.02.2026).

28. Мулик Т. О. Методичні підходи до аналізу грошових потоків підприємства. *Економіка та суспільство*. 2022. № 39. URL: <https://economyandsociety.in.ua/index.php/journal/article/view/1379> (дата звернення: 17.02.2026).

29. Мулик Т. О. Організація аналізу грошових потоків на підприємстві. *Економіка та суспільство*. 2022. № 40. URL: <https://economyandsociety.in.ua/index.php/journal/article/view/1442> (дата звернення: 27.02.2026).

30. Мельник Т. М., Гутник І. В. Ліквідність і платоспроможність підприємства та методи їх аналізу. *Бізнес Інформ*. 2023. № 4. С. 105-111.

31. Національне положення (стандарт) бухгалтерського обліку 1 «Загальні вимоги до фінансової звітності»: Наказ Мінфіну від 07.02.2013 № 73. *Zakon.rada*: веб-сайт. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0336-13> (дата звернення: 08.02.2026).

32. Національний банк України. Звіт про фінансову стабільність. Грудень 2022 р. *Bank.gov.ua*: веб-сайт. URL: https://bank.gov.ua/admin_uploads/article/FSR_2022-H2.pdf (дата звернення: 15.03.2026).

33. Національний банк України. Звіт про фінансову стабільність. Грудень 2023 р. *Bank.gov.ua*: веб-сайт. URL: https://bank.gov.ua/admin_uploads/article/FSR_2023-H2.pdf (дата звернення: 15.03.2026).

34. Національний банк України. Звіт про фінансову стабільність. Грудень 2024 р. *Bank.gov.ua*: веб-сайт. URL: https://bank.gov.ua/admin_uploads/article/FSR_2024-H2.pdf (дата звернення: 15.03.2026).

35. Національний банк України. Консолідована фінансова звітність НБУ за 2024 рік. *Bank.gov.ua*: веб-сайт. URL: https://bank.gov.ua/admin_uploads/article/NBU_2024_consolidated_fsu.pdf (дата звернення: 21.03.2026).

36. Національний банк України. Річний звіт 2023. *Bank.gov.ua*: веб-сайт. URL: https://bank.gov.ua/admin_uploads/article/annual_report_2023.pdf (дата звернення: 21.03.2026).

37. НП(С)БО 21 «Вплив змін валютних курсів»: Положення (стандарт) бухгалтерського обліку 21, затверджене Наказом Міністерства фінансів

України від 10.08.2000 р. № 193. *Zakon.rada*: веб-сайт. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0515-00> (дата звернення: 15.02.2026).

38. Організація аналітичної роботи в підприємствах: навч. посіб. / Мулик Т. О. та ін. Київ: Центр учбової літератури, 2020. 236 с.

39. Сілівончик О., Скрипник М. Організація обліку та методика аудиту грошових коштів. *Економіка та суспільство*. 2021. № 29. URL: <https://economyandsociety.in.ua> (дата звернення: 17.06.2026).

40. Олійник О. В. Бухгалтерський облік та контроль операцій в іноземній валюті: теорія, методологія, практика: монографія. Житомир: ЖДТУ, 2019. 340 с.

41. Панасюк О. В., Мазанович І. С. Удосконалення аналізу грошових потоків підприємства та їх оптимізація. // Приазовський економічний вісник. 2020. № 2 (19). С. 128-133.

42. Пилипів Н. І., Гаврилюк О. Д. Особливості обліку грошових коштів у банківських установах. // Науковий вісник Ужгородського університету. Серія: Економіка. 2021. Вип. 1 (57). С. 173-179.

43. Прокопенко В. Ю. Тенденції та перспективи розвитку безготівкових платежів в Україні в умовах цифровізації фінансового сектору. // Вісник економіки транспорту і промисловості. 2024. № 85. С. 112-119.

44. Підсумки роботи ПриватБанку за 2024 рік. *Privatbank*: веб-сайт. URL: <https://privatbank.ua/news/2025/1/31/pidsumky-roboty-pryvatbanku-za-2024-rik> (дата звернення: 08.03.2026).

45. Положення про організацію бухгалтерського обліку в банках України: Постанова НБУ від 04.07.2018 № 75. *Zakon.rada*: веб-сайт. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/v0075500-18> (дата звернення: 18.02.2026).

46. Положення про організацію операційної діяльності в банках України: Постанова НБУ від 18.06.2003 № 254. *Zakon.rada*: веб-сайт. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/v0254500-03> (дата звернення: 18.02.2026).

47. ПриватБанк. Консолідована фінансова звітність (Група) за 2023 рік. *Static.privatbank*: веб-сайт. URL: https://static.privatbank.ua/files/Konsolidovanyu_richnyu_zvit_za_2023.pdf (дата звернення: 08.03.2026).

48. ПриватБанк. Консолідована фінансова звітність (Група) за 2024 рік. *Static.privatbank*: веб-сайт. URL: https://static.privatbank.ua/files/Consolidated_FinZvit2024.pdf (дата звернення: 08.03.2026).

49. ПриватБанк. Окрема фінансова звітність за рік, що закінчився 31 грудня 2022 року. *Static.privatbank*: веб-сайт. URL: https://static.privatbank.ua/files/dod1_01052023_2022.pdf (дата звернення: 10.03.2026).

50. ПриватБанк. Окрема фінансова звітність за рік, що закінчився 31 грудня 2023 року. *Static.privatbank*: веб-сайт. URL: https://static.privatbank.ua/files/Richnyu_zvit_za_2023.pdf (дата звернення: 10.03.2026).

51. ПриватБанк. Окрема фінансова звітність за рік, що закінчився 31 грудня 2024 року. *Static.privatbank*: веб-сайт. URL: <https://static.privatbank.ua/files/FinZvit2024.pdf> (дата звернення: 11.03.2026).

52. ПриватБанк. Річний звіт 2024. *Static.privatbank*: веб-сайт. URL: <https://static.privatbank.ua/files/richnyu-zvit-za-2024.pdf> (дата звернення: 11.03.2026).

53. ПриватБанк. Статистична звітність. *Privatbank*: веб-сайт. URL: <https://privatbank.ua/statystychna-zvitnist> (дата звернення: 18.03.2026).

54. Роганова Г. О., Кириленко В. В. Коефіцієнтний аналіз грошових потоків підприємства. // Ефективна економіка. 2021. № 3. С. 128-138.

55. Сілівончик О. В., Скрипник М. І. Організаційні та методичні аспекти обліку та аудиту грошових коштів. // Вісник КНУТД. 2021. № 4. С. 11-22.

56. Степаненко О. І., Туровська А. С. Аналіз руху грошових потоків підприємства, їх вплив на господарську діяльність. // Інфраструктура ринку. 2023. № 74. С. 148-155.

57. Стецюк Л. С. Аналіз грошових потоків транспортно-логістичних підприємств. *Економіка та суспільство*. 2024. № 59. URL: <https://economy>

andsociety.in.ua/index.php/journal/article/view/3487 (дата звернення: 17.06.2026).

58. Стецюк П. А., Грибик І. І. Використання аналізу грошових потоків для визначення умов кредитування. *Облік і фінанси АПК*. 2021. № 2. URL: <https://magazine.faaf.org.ua/> (дата звернення: 17.03.2026).

59. Тарасенко Н. В., Завгородній А. Г. Оцінювання економічної безпеки АТ КБ «ПриватБанк». *Економіка та суспільство*. 2024. № 69. URL: <https://economyandsociety.in.ua> (дата звернення: 17.04.2026).

60. Уряд затвердив звіт ПриватБанку та розподіл прибутку за 2023 рік. *Privatbank*: веб-сайт. URL: <https://privatbank.ua/news/2024/5/1/uryad-zatverdiv-zvit-privatbanku> (дата звернення: 08.04.2026).

61. Фатич Л. В. Облік і аналіз грошових коштів. КНЕУ. Київ, 2023. URL: *Ir.kneu*: веб-сайт. <https://ir.kneu.edu.ua/items/92bfd301-b8df-40d5-b57b-3da48830aa60> (дата звернення: 08.05.2026).

62. Зайцев О. В., Рибалко А. С. Фінансовий результат банку: фактори впливу. *Економіка та суспільство*. 2025. № 75. URL: <https://economyandsociety.in.ua/index.php/journal/issue/view/75> (дата звернення: 07.04.2026).

63. Забродська Л. Д. та ін. Фінансові механізми забезпечення стабільності банківських установ. *Сталий розвиток економіки*. 2026. Вип. 2 (59). URL: <https://economdevelopment.in.ua/index.php/journal/article/view/1852> (дата звернення: 15.04.2026).

64. Харченко Т. М., Яковенко С. І. Фінансова стабільність банківської системи України. *Економіка та суспільство*. 2025. № 72. URL: <https://economyandsociety.in.ua/index.php/journal/issue/archive> (дата звернення: 17.03.2026).

65. Цивільний кодекс України від 16.01.2003 № 435-IV. *Zakon.rada*: веб-сайт. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/435-15> (дата звернення: 08.02.2026).

66. Черненко С. С., Оберемок І. І. Методичні підходи до аналізу грошових потоків банківської установи. *Ефективна економіка*. 2022. № 4. URL: <https://nauka.com.ua> (дата звернення: 25.02.2026).

67. Щепіна Т. Г. Прямий та непрямий методи складання звіту про рух грошових коштів. // Modern Economics. 2022. № 31. С. 212-218.

68. Щепіна Т. Г., Тітаренко А. Д. Комплексний аналіз грошових потоків ДП «Антонов». // Modern Economics. 2021. № 26. С. 178-184.

ДОДАТОК А

Апробація результатів наукового дослідження кваліфікаційної роботи на науковому колоквиумі кафедри фінансів, обліку та аудиту «Дослідження сучасних аспектів та інструментів: фінансів, банкінгу, фінансового обліку, аналізу та аудиту в системі управління діяльністю суб'єктів національної економіки»

Витяг

з протоколу № 12

засідання кафедри фінансів, обліку та аудиту

від 23.04.2026р.

Голова засідання кафедри: в.о. завідувача кафедри фінансів, обліку та аудиту проф. Мельник Ю.М.

БУЛИ ПРИСУТНІМИ: професори: Іванченкова Л.В, Немченко В.В.; доценти: Антонюк О.П., Баранюк Х.О. (докторант), Васьковська К.О., Євтушевська О.О., Маркова Т.Д., Скляр Л.Б., Ступницька Т.М., Тарасова О.В.; старші викладачі та асистенти: Пчелянська Г.Б., Гребейникова Н.А.; ст. лаборант: Золотухіна С.А.

СЛУХАЛИ: в.о. завідувача кафедри фінансів, обліку та аудиту проф. Мельника Ю.М. про результати наукового колоквиуму: **«Дослідження сучасних аспектів та інструментів: фінансів, банкінгу, фінансового обліку, аналізу та аудиту в системі управління діяльністю суб'єктів національної економіки»**, який проводився 17 квітня 2026 року в рамках наукової школи «Забезпечення конкурентоспроможності та ефективності функціонування національної економіки та її суб'єктів» кафедри фінансів, обліку та аудиту Одеського національного технологічного університету.

УХВАЛИЛИ:

1. Затвердити результати наукового колоквиуму «Дослідження сучасних аспектів та інструментів: фінансів, банкінгу, фінансового обліку, аналізу та аудиту в системі управління діяльністю суб'єктів національної економіки» з напряму наукової школи кафедри фінансів, обліку та аудиту «Забезпечення конкурентоспроможності та ефективності функціонування національної економіки та її суб'єктів», який проводився 17.04.2026 р.

2. Здобувачам вищої освіти СВО «Бакалавр» та СВО «Магістр» спеціальностей 071(D1) «Облік і оподаткування», ОПП «Облік і аудит» та 072 (D2) «Фінанси, банківська права, страхування та фондовий ринок», ОПП «Фінанси, банківська права, страхування та фондовий ринок», докторантам та аспірантам, які підготували доповіді на науковий колоквиум 17.04.2026р. в рамках дослідження за темами КРМ, КРБ та дисертацій, що виконуються відповідно до затверджених тем на підставі наказів ОНТУ, надати апробацію наукових досліджень, а саме:

2.45. Здобувачці СВО «Бакалавр», ННІЕУіБ ім. Г.Е. Вейнштейна, спеціальності 071 «Облік і оподаткування», ОПП «Облік і аудит» Галюк В.О., тема доповіді «СТРЕС-ТЕСТУВАННЯ ГРОШОВИХ ПОТОКІВ БАНКУ ЯК ІНСТРУМЕНТ СТРАТЕГІЧНОГО ПЛАНУВАННЯ В УМОВАХ НЕВИЗНАЧЕНОСТІ», науковий керівник – к.е.н., доц. Васьковська К.О.

В.о. завідувача кафедри фінансів,
обліку та аудиту, д.е.н., проф.

/ПІДПИСАНО/

Юрій МЕЛЬНИК

В.о. секретаря

/ПІДПИСАНО/

Світлана ЗОЛОТУХІНА